

VÁSÁRHELYI LÁSZLÓ REFORMÁTUS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3. KÖTET

JÓ GYAKORLATOK GYŰJTEMÉNYE

SPECIÁLIS PROGRAMOK

A létrehozás dátuma: 2014. 08.

Módosítás: 2023. május 15.

Ikt.sz.: 2023.05.24./1/3/D

Hatályos: 2023. szeptember 01.

Jóváhagyás: 2023.05.24. 33/2023 hat.sz.

Jóváhagyta: Demarcsek Györgyné igazgató

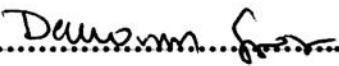
Dr. Gaál Sándor esperes

Dr. Mozga Róbert főgondnok

A Pedagógiai Program harmadik kötete része a Pedagógiai Programnak. Tartalmazza mindazokat a szakmai fejlesztéseket, saját magunk által kifejlesztett, vagy megvásárolt jó gyakorlatokat, amelyeket a Vásárhelyi László Református Alapfokú Művészeti Iskola pedagógusai beépítettek a pedagógiai gyakorlatukba, amelyek megjelennek a tanítási órán, a tanítási órán kívüli tevékenységekben, a tehetséggondozás területén. A Pedagógiai Program 3. kötete több pedagógus szellemi terméke, amelynek védelme érdekében a honlapon ezt a kötetet nem szerepeltetjük.

A programok megvalósítása többlet kiadással is jár, ezért a fenntartó hozzájárulása is szükséges. A módszerek beépültek a gyakorlatba. A konkrét programok, ötletek megvalósítása többlet költséggel jár, amelyet pályázati források felhasználásával tudunk megvalósítani. Amennyiben pályázati forrás nem áll rendelkezésünkre, a fenntartó dönt a program megvalósításáról és finanszírozásáról.

Nyíregyháza, 2023. szeptember 01.

Demarcsek Györgyné
igazgató

Dr Gaál Sándor
esperes

Dr. Mozga Róbert
főgondnok

Tartalom

TÁMOP 3.1.4 -12/2-2012- 0116 Egészségnevelési Életvezetési Projekt a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolában - című pályázat keretében megvásárolt és a pedagógiai gyakorlatba beépített jó gyakorlatok	5
GRAFIKA ALKOTÓMŰHELY 8-10 éves tanulóknak	5
BARANYAI TÍMEA: JÁTÉKOS TÁRGYAKOTÁS.....	7
„Az Én cipőm!” Tárgytervező, tárgyakotói gyakorlat	7
A grafika tanulmányi versenyre felkészítő program:	13
Fonalgrafika készítése	14
Fonalgrafika-részek kifejezési szándék szerinti rendezése	16
Viaszkarc készítése	17
Tuskimosással grafika, festmény készítése	19
Tuskimosással létrehozott elemekkel kompozíciós gyakorlatok	20
Egyszínű és többszínű monotípia	22
Monotípia rajzzal, festéssel történő kiegészítése	24
Frottázs készítése.....	25
Tárgylenyomatok	26
Szimmetrikus és aszimmetrikus festékfoltok	28
Színfelszívatás	29
Papírbatik	30
Dúc a sokszorosító grafikában	32
Raportálásra alkalmas nyomóformák készítése	34
A papírmetszet.....	35
Papírmetszet további felhasználhatósága	37
JÓ GYAKORLAT ÁTVÉTELE ÉS ADAPTÁLÁSA A TÁMOP 3.3.8-12/2- 2012-0062 „Tágasságot nekünk is!”- Művészeti Integrációs Személyiségfejlesztő Projekt keretében	40
A „Jó gyakorlat” neve: Differenciálás. Eltérő képességű és szocializációjú gyerekek vizuális nevelése	40
Hátránykompenzációs program.....	45
A Differenciálás. Eltérő képességű és szocializációjú gyerekek vizuális nevelése című jó gyakorlat adaptációja.....	45
Tematikus feladatok gyűjteménye (a Pedagógiai Program melléklete).....	49
„Becsomagolt vonalak”	50

Felületkitöltés csíkozással	51
Ragasztórajz színezéssel	53
A fekete tus különleges világa	54
Képkészítés kétféle színű papírral	56
Lehet dolgozni fekete papírral is!.....	59
Mire jó a szivacs?.....	60
Varázslás hengerrel	62
Varázslás zsírkréttával és tussal	63
A TÁNCMŰVÉSZETI ÁGON MEGVALÓSULT FEJLESZTÉSEK BEÉPÍTÉSE A PEDAGÓGIAI PROGRAMBA.....	65

TÁMOP 3.1.4 -12/2-2012- 0116 Egészségnevelési Életvezetési Projekt a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolában - című pályázat keretében megvásárolt és a pedagógiai gyakorlatba beépített jó gyakorlatok

Átadó Intézmény címe: **SZÍN-VONAL ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA**

Intézmény vezetője: Baranyai Zoltán Józsefné igazgató

Kapcsolattartó neve: Baranyai Zoltán Józsefné igazgató

Adószám: 18938658-1-19

Bankszámlaszám: 11748052-20035626

OM azonosító: 200623, mint szolgáltató

Az Educatio Kft. Szolgáltatói Kosárban regisztrált 5 db jó gyakorlatok átadása: az alábbi témakörökben:

- Grafika és festészet műhely 12-18 éveseknek
- Színvonal a művészetoktatásban
- Játékos tárgykötési gyakorlat 8-10 éveseknek
- Játékos képalkotási gyakorlat 8-10 éveseknek
- Védelem - Oltalom projekt

GRAFIKA ALKOTÓMŰHELY 8-10 éves tanulóknak

A jó gyakorlat céljai:

A miniszter által meghirdetett országos grafika tanulmányi versenyre történő felkészítés.

A felkészítés során a kortárs grafikaművészet műfajainak, lehetőségeinek megismertetése.

A felkészítés során a grafika műfaja iránti igény felkeltése.

- Az életkori jellemzők (érdeklődés, motiváció...) figyelembevételével az egyedi/sokszorosított grafika választott példáinak, technikáinak, eszközrendszerének gyakorlati megismerése, befogadása.

- A egyedi/sokszorosított grafikai alkotás létrehozásához szükséges ismeretek, jártasságok, készségek, attitűdök kialakítása.

- A megszerzett grafikatörténeti ismeretek és a szakmai tudás felhasználása az alkotó munkában.

A pedagógiai eljárások eszközrendszere:

- Jól megválasztott grafikaművészeti példákkal, interaktív szemléltetéssel a befogadási készség kialakítása.
- Leképzési, átírási, stilizálási gyakorlatokkal a sokszorosító valamint az egyedi grafikai technikák forma- és kifejezési rendszerének, gondolatközlési lehetőségeinek megismertetése.
- Kipróbálási lehetőségek felkínálásával a egyedi/sokszorosító grafikai művészetben felhasznált alapanyagok tulajdonságainak, alakításának, felhasználásának megtapasztaltatása.
- A kivitelezéshez grafikai jártasságok biztosítása.
- Egyéni segítségnyújtással, dicsérettel, ösztönzéssel a szívesen végzett munka érzésének fenntartása.
- Rendszeres értékelésekkel az önértékelési képesség objektivitásának erősítése.

A kompetencia alapú oktatás eszközrendszere:

A képzőművészeti nevelés szinte az összes kompetencia területre hat:

- a vizuális kommunikáció, a jel és képolvasási, értelmezési és asszociációs készségek fejlődésére,
- a gondolkodási képességekre,
- a tervezéshez szükséges matematikai, anyagismereti, logikai képességekre,
- a munka világában szükséges manuális képességekre,
- a mindennapi élethez szükséges esztétikai érzékenységre, ízlésre,
- az emocionális képességekre: a nyitottság, érzékenység, interaktivitás kialakulására,
- a szociális képességekre: az együttműködési, önszabályozó készségre,
- tehát a személyiség egészére.

A sikeres együttnevelés – mentortanár-diák - eszközrendszere:

- A sikeres felkészítés eszközrendszere: a célok, a tematika bemutatása, elfogadtatása.
- Az alkotás folyamatába történő beavatás.
- Rendszeres konzultáció a munkafolyamat közben és az elkészült tanulómunkákról.
- Az eredmények közös összegzése.
- A fejlesztési cél és a fejlesztés eredményének nyomon követése a foglalkozások végén.

BARANYAI TÍMEA: JÁTÉKOS TÁRGYAKOTÁS

„Az Én cipőm!” Tárgytervező, tárgyalkotói gyakorlat

A jó gyakorlat célja:

- A tárgy tervezés és alkotás megismertetése, tárgyalkotási igény felkeltése.
- Az életkori jellemzők figyelembevételével a tárgyalkotás eszközrendszerének gyakorlati megismerése, befogadása.
- A technikai- műszaki- manuális képességek fejlesztése, a tanulók tárgytervező és tárgyalkotó képességének fejlesztés.
- Egy viszonylag bonyolult forma, egy cipő létrehozásához szükséges ismeretek, jártasságok, készségek, attitűdök kialakítása. Technikai ismeretek bővítése.
- A megszerzett ismeretek és szakmai tudás felhasználása a tárgyalkotó tevékenységekben, az önkifejező alkotó munkában.

A pedagógiai eljárások eszközrendszere:

- Jól megválasztott példákkal, interaktív szemléltetéssel a befogadási készség kialakítás.
- Különböző technikák térbeli formák alkotáshoz szükséges lehetőségeinek megismertetése.
- Kipróbálási lehetőségek felkínálása, kivitelezési jártasságok biztosítása.
- A funkció és forma összhangjának ismerete birtokában a tárgytervezés elsajátítása.
- Egyéni segítségnyújtással, dicsérettel, ösztönzéssel a szívesen végzett munka érzésének fenntartása.
- Rendszeres értékelésekkel az önértékelési képesség objektivitásának erősítése.

A kompetencia alapú oktatás eszközrendszere:

A képzőművészeti nevelés szinte az összes kompetencia területre hat:

- a vizuális kommunikáció, a jel és a képolvasási, értelmezési és asszociációs készségek fejlődésére,
- a gondolkodási képességre,
- a tervezéshez szükséges matematikai, anyagismereti, logikai képességekre,
- a munka világában szükséges manuális képességekre,
- a mindennapi élethez szükséges esztétikai érzékenységre, ízlésre
- emocionális képességekre: a nyitottság, érzékenység, interaktivitás kialakulására
- szociális képességekre: együttműködési, önszabályozó készségekre,

- tehát a személyiség egészére.

A gyakorlati alkalmazás hatása, eredményei:

Az érdeklődés, a nyitottság, a kísérletező kedv, a motiváció, a koncentráció, a feladat iránti elkötelezettség, a teljesítési vágy felkeltése, kialakítása.

Gazdagabb tapasztalat a tárgyalkotás funkcióival, kritériumaival, anyagaival, eszközeivel, variációival, felhasználási lehetőségeivel kapcsolatban.

A forma-, színérzék, és térérzék a kreativitás, a tervező és alkotó készség kialakítása, fejlesztése.

A gyakorlati funkció által elvárt igény kialakítása, fejlesztése.

A kéz ügyesítése.

Az esztétikai érzék finomítása.

Az önismereti képesség formálása.

A saját képességekben, akaratban való hit megerősítése.

Az ismeret és tudásszint növelése.

Az értelmi és érzelmi intelligencia összetevőinek fejlesztése.

A fejlesztés fázisai

- a célcsoport figyelmének felkeltése a program iránt
- a célcsoport érdeklődésének feltárása
- a célcsoport személyiségjegyeinek feltárása
- a célcsoport vizuális-téri, tárgyalkotó képességeinek feltárása
- szükséges személyi, tárgyi feltételek biztosítása
- bemeneti mérés és annak feldolgozása
- a program megvalósítása
- kimeneti mérés és annak feldolgozása

Mitől egyedi a jó gyakorlat:

- A tárgytervezés, alkotás a fiatalok számára kiemelkedő fontossággal bíró területen, divaton, személyes cipőtervezésen keresztül, olyan alkotó képességeket hív elő, mely a műveltséget, ízlést, esztétikumot egyaránt igénylő, fejlesztő tevékenységet végez és nagymértékű kísérletező készséghez vezet.

- A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével, logikusan felépített, kísérletezésre, anyag és eszközhasználatra, differenciálásra, egyedi kép és tárgyalkotásra nyújt lehetőséget.

- Megtapasztalhatják az anyagok tulajdonságait, papír, gipsz, textil, drót stb.... vegyes használati lehetőségeit.
- Megismerhetik, egy hétköznapi cipő miként válhat alkalmassá a gondolatközlésre, gondolatébresztésre.

Hogyan lehet ellenőrizni, értékelni:

- komponáló, stilizáló, önkifejező készségek összevetésével (bemeneti és kimeneti mérés)
- az elkészült alkotások elemzésével, értékelésével
- a tanulók visszajelzései alapján
- a tanulóknál kialakult motiváltság, munkafegyelem, feladattudat változásával

Humán erőforrás igény:

A módszer alkalmazható az alapfokú művészetoktatás képző- és iparművészeti ágán.

A humán erőforrás igény: A Jó gyakorlatot átadó intézménytől 30 órás felkészítést vállaló rajztanár, vizuális nevelő, vagy iparművész.

Eszközigény:

- tervezéshez szükséges anyagok: ceruza, toll, papír, vízfesték, ecset
- a tárgyaláshoz szükséges anyagok, eszközök:
- papírok, kartonok, ollók, ragasztók, tapétaragasztó, tapétavágó, festékek, nemez, drót harapófogó, szövéshez- kötözéshez fonalak, textil, bőr, gipszes géz, csuhé, szalma, vessző, gyöngy stb....
- szemléltetéshez projektor, számítógép
- az elkészült munkák bemutatásához: kiállítási installáció

A gyakorlat tematikája

Feladata: Egy különleges, szokatlan cipő tervezése és kivitelezése. A feladatmegoldás dokumentumainak (portfóliójának) elkészítése.

A készített cipő, portfólió értékelésének szempontjai:

- a feladat értelmezése, problémaérzékenység
- eredetiség vagy jó asszociációs készség
- a tervezett cipő kivitelezése

- meggyőző erő az elkészült termék bemutatása, elfogadtatása kapcsán
- tervezői cél eredetisége, kidolgozottsága
- az anyag- és formakísérlet szerepe a folyamatban, kísérletező készség szintje, szükséges információk megszerzésének képessége, leleményesség,
- a felhasznált anyagok és tulajdonságaik helyes alkalmazása
- a tárgykészítési módszer, az anyagformálás leírásának pontossága, a megoldás lépéseinek helyessége
- a rész megoldások, a munkafolyamatok dokumentációjának gazdagsága,
- a portfólió külső, belső megjelenése, értelmezhetősége, igényessége,
- a munka tetszési indexe.

A feladat a fiatalok:

- gondolati gazdagságának, forma-, szín- és anyagismereti készségeinek, anyagalakító képességeinek, tervezői, kivitelezői attitűdjeinek,
- az ismeretlenhez és szokatlanhoz való viszonyulásuknak,
- a konkrét gyakorlati problémákra adott tudásuknak megismerését teszi lehetővé.

Tapasztalatokat szereztek az információgyűjtés, tervezés műfajában, a portfóliókészítésben.

Segíti a fiatalokat a helyes önkép kialakításában és a további fejlődési utak megtalálásában.

Mérhető volt a tanuló önmagához viszonyított fejlődése is,

- a megfigyelés pontossága,
- az elsajátított ismeretek alkalmazási képessége,
- a hatékony időbeosztás,
- a logikus gondolkodás,
- a környezetvédelmi elköteleződés, társadalmi érzékenység.

Az alkalmazott módszerek lehetőséget adtak a tehetségazonosításra és tehetségsegítésre.

A tárgyaló gyakorlat munkaformái

I. A tervező munka

A tervező munka szakaszában az egyéni és a kooperatív munkaforma volt a jellemző, hiszen az előzetes anyaggyűjtés önállóan és páros, illetve csoportmunkában is zajlott (internet, könyvtár, egyéni élmények és beszámolók, csoportos témakutatás).

A feladat megoldás során, az alkotómunka szakaszában projekt módszert alkalmaztunk, melynek az volt a célja, hogy a tanuló minél jobban kiteljesedhessen, saját erejéből megértve a problémát, melyet több szempontból vizsgáltunk. A projekt módszer differenciált munkát tett lehetővé, a differenciált képességfejlesztésnek köszönhetően a tanulók egyéni személyiség vonásait figyelembe véve alkottunk, ahol az érdeklődésre, a motiváltságra és az együttműködési készségekre alapoztunk.

Mivel a feladat egy eddig nem érintett területet érintett, így lehetőséget adott az ismeretszerzésre. Mindez a diákok tudásának szélesítését szolgálták, miközben megismertették a divat, a cipőtervezés világával.

Gyakorlat: Témaválasztás. A cipő kapcsolódhat egy alkotóhoz, alkotáshoz, művészettörténeti korszakhoz, élményhez, személyes emlékhöz, egy tárgyhoz, helyszínhez.

A tervek, vázlatok készítésénél eleinte elrugaszkodva a megvalósíthatóság terhétől szabadon ötleteltek és a minél egyedibb megfogalmazás módra fordították a figyelmüket.

Ebben a munkafázisban jelenik meg az anyaggyűjtés, technika kiválasztása.

II. Kivitelezés

1. Papír alapanyagú cipők

Gyakorlat: Szövéssel, ragasztással, tűzéssel, kialakított cipőformák a természetből vett inspiráció által tetszőleges díszítéssel.

A gyakorlati alkalmazás hatása, eredményei:

- Az érdeklődés, a nyitottság, a kísérletező kedv, a motiváció, a koncentráció, a feladat iránti elkötelezettség, az együttműködési készség, a teljesítési vágy felkeltése, kialakítása.
- Gazdagabb tapasztalat, bővebb ismeret a kép- és tárgyalakítás funkcióival, kritériumaival, anyagaival, eszközeivel, variációival, felhasználási lehetőségeivel kapcsolatban.
- A forma-, szín- és térérzék, a vizuális ábrázoló, megjelenítő, kifejező készség, a képzelőerő, a kreativitás, a tervező és alkotó készség, a gyakorlati funkció által elvárt igény kialakítása, fejlesztése.
- A kéz ügyesítése.
- Az esztétikai érzékenység finomítása.
- Az önismereti képesség formálása.
- A saját képességekben, akaratban való hit megerősítése.

- Az ismeret és tudásszint növelése.
- Az értelmi és érzelmi intelligencia összetevőinek fejlesztése.

A fejlesztés fázisai

- A célcsoport figyelmének felkeltése a program iránt
- A célcsoport érdeklődésének feltárása (beszélgetés, esetleg önbevalláson alapuló kérdőív)
- A célcsoport személyiségjegyeinek feltárása (tanári megfigyelés, szülői kérdőív).
- A célcsoport vizuális-téri, tárgyalakotó képességeinek feltárása
- A szükséges személyi, tárgyi feltételek biztosítása
- Bemeneti mérés és annak feldolgozása
- A program megvalósítása
- Kimeneti mérés és annak feldolgozása

Mitől egyedi a jó gyakorlat:

- Az életkori sajátosságok, a gyermekek igényeinek figyelembevételével logikusan felépített, kísérletezésre, anyag és eszközhasználatra, differenciálásra, egyedi képalkotásra lehetőséget nyújtó program, amelynek során a tanulók játékosan, élményszerűen ismerhetik meg a grafikuművészetet, ezen belül kiemelt hangsúllyal a kortárs grafikuművészet célját, eljárásait.
- Megtapasztalhatják az egyedi és a sokszorosító grafika fő jellegzetességeit, a tervezés/metszés/festékezés folyamatát, a nyomatkészítés technikáit.
- Megismerhetik a grafikuművészet műfaji sajátosságait, a grafikai technikák lehetőségeit, korlátait.

Hogyan lehet ellenőrizni, értékelni:

- A komponáló, stilizáló, önkifejező készségek összevetésével (bemeneti és kimeneti mérés)
- Az elkészült alkotások elemzésével, értékelésével.
- A tanulók visszajelzései alapján.
- Az országos versenyek, döntők eredményei alapján
- A tanulóknál kialakult motiváltság, munkafegyelem, feladattudat változásával.

Humán erőforrás igény:

- A módszer alkalmazható az alapfokú művészetoktatás képző- és iparművészeti ágán.
- A humán erőforrás igény ebben az iskolatípusban: A Jó gyakorlatot átadó intézménytől 30 órás felkészítést vállaló rajztanár, vizuális nevelő, vagy iparművész.

Eszközigény:

- Tervezéshez szükséges anyagok: ceruza, toll, papír, vízfesték, tusok, ecset.
- Az alkotáshoz szükséges anyagok, eszközök:
- grafikai prés
- grafikai nyomatokhoz, papírdúcok kialakításához megfelelő papír
- magas nyomó festékek
- festékező henger, snitzer,
- A szemléltetéshez projektor, számítógép
- Az elkészült munkák bemutatásához: kiállítási installáció

Ajánlott irodalom: Baranyai Zoltánné: Tárgyalkotó Művészet (2000, Vizuális Pedagógiai Műhely, Győr)

A grafika tanulmányi versenyre felkészítő program:

A tehetségműhelyben résztvevő tanulók száma: 12 fő. Életkoruk: 8-10 év

A tehetségműhelybe történő beválogatást a tanártársaktól származó vélemények, a szülőkkel folytatott beszélgetés, a tanulók érdeklődésének, motivációjának kérdőíves mérése, a vizuális-téri képességeinek mérése előzi meg.

A felkészítő műhely tematikája:**1. A grafika művészete**

Az egyedi és a sokszorosító grafika műfaji sajátosságai, kifejezési eszközei, képi nyelve. A megfogalmazás – kifejezés eszközei: a vonal, a folt formamegjelenítő, formakiemelő szerepe.

Gyakorlat: A rajzi tanulmányok során készült formatanulmányok átírása a kifejezési szándék szerint.

2. Egyedi grafikai eljárások megismerése: fonalgrafika

Az egyedi grafika különféle lehetőségeinek, műfajainak megismerése a bemutatott példák alapján. Az egyedi grafika lehetőségei és korlátai. Képkalkotás különféle vonalakkal – vonal szerepe a kifejezésben, a fonalgrafika technikájának megismerése. A véletlenek szerepe a képkalkotásban.

Gyakorlat: Cérnák és fonalak, illetve különféle festékek felhasználásával izgalmas vonalrajzok, vonalképződmények kialakítása.

3. Egyedi grafikai eljárások: Továbbgondolás vegyes technikával

Az előző munkák továbbgondolása a kifejezési szándék szerint. Belelátás képességének fejlesztése.

Gyakorlat: Az előző órai fonalgrafikák továbbgondolása, kiegészítése különféle eszközökkel (fekete toll, festék, színes ceruza) mondanivalót kifejező képpé.

Fonalgrafika készítése

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Egyedi grafika készítési feladatok

Tananyagtartalom: Vonal szerepe a képi kifejezésben; a fantázia használata

A tananyagot megalapozó ismeretek:

- A tus tiszta használata
- A minta elhelyezése a lapon
- A belelátás képességének használata

Tanítási-tanulási feladatok:

Szimmetrikus vonalképződmények létrehozása egyszerű technikával. A véletlen folytán keletkezett foltokba formák, állatok, emberfigurák, egész történetek beleképzelése. Az elképzelt alakzat átrajzolása színes technikával, vagy fekete tollal.

A feladat leírása:

Félbehajtott papír közé tusba mártott, vagy ecsettel tussal bekent cérnaszálat teszünk, majd a papírlapot összehajtván, lefogva, a cérnát kihúzzuk. A festékes cérnaszál elmozdítása sajátos vonalrendszert húz a lap mindkét oldalára. A technika bármekkora méretben kivitelezhető, színes tusokkal, több cérnaszál használatával, a már száraz grafikára újabb fonalgrafika készítésével, színes, érdes felületű, vagy festett papírlap használatával számtalan variációban továbbvihető. Az így létrejövő szimmetrikus rajzolatot egyben, vagy- kétfelé vágva a lapot a hajtás mentén külön is felhasználhatjuk. Ezután a kész fonalgrafikát forgatva, minden irányból alaposan átnézve-végiggondolva a lehető legegységesebb belelátható formát keressük meg, majd fekete tollal,

néhány vonallal úgy kiegészítjük, hogy a forma kétséget kizáróan látható legyen. Ha szükséges színes tollal, ceruzával, vízfestékekkel még dekoratívabbá tehető a munka.

Nevelési feladatok:

- Önálló munkavégzésre nevelés
- Ötletes, igényes, tiszta fonalgrafikák készítése
- Képi igényesség kialakítása
- Fantáziadús lények, formák rajzolása
- Részletességre törekvés

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

Minden tanuló a saját adottságai, szerzett készségei függvényében ötletes, igényes, tiszta kép alkotására legyen képes. Tudja sajátos, egyéni látásmódját kifejezni, a belelátott figurák közül tudja kiválasztani a képileg legötletesebbet. Legyen képes történetet, cselekményt ábrázolni egyetlen figura megjelenítésével.

Követelmények:

Önállóan létrehozott fonalgrafika kiegészítése a belelátott forma alapján.

A kivitelezés a választott eszköz használati sajátosságait, követelményeit figyelembe véve történjen. A tanulók törekedjenek egyéniségük kifejezésére, kerüljék a sablonosságot.

Szemléltetés: Vetített képes előadás a technika legkiválóbb példáiból, a felhasználható anyagok és rajzeszközök minél teljesebb körének bemutatásával.

Motiváció: A bemutatott munkák kevéske kiegészítéssel, belerajzolással a fonalgrafika felhasználhatóságát olyan módon szemléltetik, hogy az bárki számára követhető legyen. A tanulók több maguk által készített fonalgrafika közül választhatják ki azt, amiből a legkevésbé kiegészítéssel tudnak történetet elmesélő képet készíteni, így kevésbé ijednek meg a feladattól.

Értékelési szempontok: - Mennyire voltak önálló ötletei

Mennyire ötletes a kifejezett figura

Mennyire kerülte a sablonhasználatot

Mennyire mozgalmas a megjelenített kép

Milyen az eszközhasználata

Eszköz- és anyagszükséglet: papír félbehajtva, tus vagy vízfesték, vékony fonal, vagy cérna, ecset, színes tollak, ceruzák

Fonalgrafika-részek kifejezési szándék szerinti rendezése

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Egyedi grafikakészítési feladatok

Tananyagtartalom: Rontott alkotások felhasználása, komponálás adott anyagból

A megelőző óra anyaga: Fonalgrafika készítése

A tananyagot megalapozó ismeretek:

- Mértanilag pontos vágás és ragasztás,
- Komponálási ismeretek

A feladat leírása:

Fel nem használt, vagy rontott, esetleg fénymásoló géppel sokszorosított cérnagrafikákat azonos méretű négyzetes formákká darabolunk. Az így létrehozott egységnyi elemekből először szárazon kompozíciókat hozunk létre, majd ragasztóval felragasztjuk egy papírlapra a négyzeteket.

Tanítási-tanulási feladatok:

Rontott fonalgrafikák feldarabolása mértanilag pontosan, majd az adott négyzetes darabok elhelyezése képi igényességgel. Olyan modern képzőművészeti alkotás létrehozása, amely tükrözi a tanuló egyéniségét, kreativitását.

Nevelési feladatok:

Önálló munkavégzésre nevelés

Pontos, tiszta, precíz munkadarab készítése

Kreatív képi igényesség

Nonfiguratív kompozíció létrehozása

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

Minden tanuló a saját adottságai, szerzett készségei függvényében ötletes, igényes, tiszta kép alkotására legyen képes. Tudjon mutatós nonfiguratív képet készíteni, a formákat, tónusokat, színeket variálni, kompozícióba helyezni.

Követelmények:

Minden tanuló tudjon egyenlő méretű négyzeteket vágni, tisztán, pontosan ragasztani, nonfiguratív képet komponálni.

Szemléltetés:

A munka megkezdése előtt a technika legkiválóbb alkotásainak bemutatása, különböző részletességű, monokróm és színes példákkal.

Motiváció:

Egyszerűen kivitelezhető, nagyon modern, színes vagy igen aprólékos monokróm példák bemutatásával a rontottnak hitt, vagy fel nem használt grafikák használatával a legkülönbözőbb művészi igényű képek készíthetők

Értékelési szempontok:

- Mennyire mutatós a kompozíció
- mennyire tudott a tanuló egyforma méretű négyzeteket vágni
- mennyire tiszta a ragasztás

Eszköz- és anyagszükséglet:

Fel nem használt fonalgrafikák, vonalzó, olló, ragasztó

Viaszkarc készítése

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Egyedi Grafikakészítési feladatok

Tananyagtartalom: A vonal, a folt és a szín szerepe a képkalkotásban, képi kifejezésben

A megelőző óra anyaga:

Fonalgrafika-részek kifejezési szándék szerinti rendezése

A tananyagot megalapozó ismeretek:

- Képkalkotás vonalakkal,
- Kompozíció rajzolása egyénileg, előrajzolás nélkül, vázlat alapján

- Történet vagy cselekmény rajzi kifejezése

Tanítási-tanulási feladatok:

Vázlat alapján, előrajzolás nélkül képi igényességű viaszkarc létrehozása. A technika továbbalakítása

A feladat leírása:

Visszakaparással készített alkotásokhoz olyan alapot kell készíteni, ahol a két, egymáson elhelyezkedő, különböző színű réteg között egy viaszréteg helyezkedik el. Többféle anyagból készíthetünk ilyen alapot:

Színes dekorkarton + cipőviasz + tempera

Vízfestéssel, színes ceruzával készített alap + gyertyaviasz + tempera

Zsírkréta alap + még egy zsírkréta réteg (kihagyható) + tempera

Zsírkréta alap + még egy zsírkréta réteg (kihagyható) + tömény vízfesték

Mintás nyomat (pl.: plakát, naptárlap) + cipőviasz + tempera

Minden réteget nagyon vékonyan kell felvinni, és hagyni kell megszáradni

Az alapot elkészíthetjük figuratívan, ilyenkor a festékrétegnek is színesnek kell lennie, követve az alapon megjelenített formát, vagy nonfiguratívan, csupán foltokat képezve, vagy csak egyetlen szín használatával. Ilyenformán a technika rendkívül változatos.

Az elkészült alapra kell rákaparni kihegyezett fa pálcikával a mintát, történetet.

Nevelési feladatok:

A tervezés fontossága

Képi igényesség kialakítása

A vonal felhasználásának változtathatósága

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

Minden tanuló a saját adottságai, szerzett készségei függvényében ötletes, igényes, tiszta kép alkotására legyen képes. Tudjon mutatós, jól komponált képet készíteni anélkül, hogy előrajzolná a befoglaló formát. Tudja használni a vázlatrajzát.

Követelmények:

Minden tanuló tudja vékonyan felvinni a festékrétegeket, elkészíteni az alapot. A karcolás legyen pontos, tudatos, megfelelő a kompozíciója, képi világa.

Szemléltetés: A viaszkarc rendkívül mutatós és sokszínű technika, ezért a szemléltetéshez olyan munkákat használunk, amelyek nem túl bonyolult módon ábrázolnak, de pontosak tisztán kivitelezettek.

Motiváció: A jól megválasztott szemléltető eszközök, szép alapok jó kedvesinálók a feladathoz. Felhasználhatók metál dekorkartonok, vagy színes, mintás naptárlapok is.

Értékelési szempontok:

Mennyire vékonyan festette fel a temperát

Hogyan helyezte el a kompozíciót

Milyen a vonalak használata

Eszköz- és anyagszükséglet: vastagabb színes, vagy fehér papír, viasz, tempera vagy vízfesték

Tuskimosással grafika, festmény készítése

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Egyedi grafikakészítési gyakorlatok

Tananyagtartalom:A vonal, a folt, a kontraszt, a szín-, tónusárnyalatok szerepe a képalkotásban, hatásuk a kifejezésben.

A megelőző óra anyaga: Viaszkarc készítése

A tananyagot megalapozó ismeretek:

- temperafestés sajátosságai
- foltképzés festékkel
- belelátás képességének felhasználása

Tanítási-tanulási feladatok:

Színes vagy fekete-fehér foltokra épülő kompozíciók kialakítása, továbbalakítás a belelátás képességének felhasználásával

A feladat leírása: Fehér papírlapra fehér temperával foltokat festünk. A folt lehet tudatosan, vagy véletlenszerűen alakított formájú. A tempera száradása után ecsettel a lap teljes felületét átfestjük tussal. Ha a tus is megszáradt, a lapot vízbe áztatjuk. A temperával fedett részéről

lepereg a tus, míg a többi rész fekete marad. Miután a tuskimosás megszárad, ugyanúgy járunk el vele, mint a fonalgrafikával, forgatva-átnézve keresünk egy formát benne, majd tollal, lakkfilccel, színes ceruzával, esetleg festékkel kiemeljük.

Nevelési feladatok:

Önálló, tiszta munkavégzés

Kreatív képi megjelenítés

Tudatosan megválasztott eszköz és színhasználat

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

Minden tanuló saját egyéniségét tükröző, egyedi képet tudjon létrehozni a megismert technikával.

Követelmények:

Önállóan létrehozott tuslepergetés elkészítése. Tudatosan megválasztott technikával láttassa a formát, kivitelezése legyen precíz, anyagszerű.

Szemléltetés:

Az adott korosztály által készített, és képzőművészek alkotásaiból válogatott tuskimosás technikával készített képek bemutatása

Motiváció: Ezzel a technikával nagyon mutatós, egyedi, és az egyéniséget tükröző alkotások hozhatók létre, így minden tanuló a saját ízlésvilágának megfelelő alkotást készíthet.

Értékelési szempontok:

Mennyire egyedi, kreatív a belerajzolt forma
milyen igényességű a belerajzolás

Eszköz- és anyagszükséglet: Rajzlap, fehér tempera, fekete tus, víz, ecset

Tuskimosással létrehozott elemekkel kompozíciós gyakorlatok

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Egyedi grafikakészítési feladatok

Tananyagtartalom: Rontott, fel nem használt alkotások felhasználása, komponálás adott anyagból

A megelőző óra anyaga: Tuskimosással grafika, festmény készítése

A tananyagot megalapozó ismeretek:

- Mértanilag pontos vágás és ragasztás,
- Komponálási ismeretek

A feladat leírása:

Fel nem használt, vagy rontott, esetleg fénymásoló géppel sokszorosított tuslepergetéssel készült alkotásokat azonos méretű négyzetes formákká darabolunk. Az így létrehozott egységnyi elemekből először szárazon kompozíciókat hozunk létre, majd ragasztóval felragasztjuk egy papírlapra a négyzeteket.

Tanítási-tanulási feladatok:

Fel nem használt tuskimosással készült képek feldarabolása mértanilag pontosan, majd az adott négyzetes darabok elhelyezése képi igényességgel. Olyan modern képzőművészeti alkotás létrehozása, amely tükrözi a tanuló egyéniségét, kreativitását.

Nevelési feladatok:

- Önálló munkavégzésre nevelés
- Pontos, tiszta, precíz munkadarab készítése
- Kreatív képi igényesség
- Nonfiguratív kompozíció létrehozása

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

Minden tanuló a saját adottságai, szerzett készségei függvényében ötletes, igényes, tiszta kép alkotására legyen képes. Tudjon mutatós nonfiguratív képet készíteni, a formákat, tónusokat, színeket variálni, kompozícióba helyezni.

Követelmények:

Minden tanuló tudjon egyenlő méretű négyzeteket vágni, tisztán, pontosan ragasztani, nonfiguratív képet komponálni.

Szemléltetés:

A munka megkezdése előtt az adott technika, és a hasonlóan, négyzetes darabokból álló alkotások legkiválóbb példáinak, különböző részletességű, monokróm és színes képek, azonos korú, és felnőtt művészek által készített munkák bemutatása

Motiváció: Egyszerűen kivitelezhető, nagyon modern, színes vagy igen aprólékos monokróm példák bemutatásával a rontottnak hitt, vagy fel nem használt grafikák használatával a legkülönbözőbb művészi igényű képek készíthetők

Értékelési szempontok:

- Mennyire mutatós a kompozíció
- mennyire tudott a tanuló egyforma méretű négyzeteket vágni
- mennyire tiszta a ragasztás
- mennyire tudta tudatosan kiválasztani a tuskimosás szép részleteit

Eszköz- és anyagszükséglet: Fel nem használt fonalgrafikák, vonalzó, olló, ragasztó

Egyszínű és többszínű monotípiá

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Egyedi grafikakészítési feladatok

Tananyagtartalom:

A monotípiá technika felhasználása a képalkotásban

A megelőző óra anyaga:

Tuskimosással létrehozott elemekkel kompozíciós gyakorlatok

A tananyagot megalapozó ismeretek:

A vonal felhasználási lehetőségei a grafikában

Folt és mintaképzés vonalakkal

A feladat leírása:

Egy sima felületű fém, műanyag vagy üveglemezre, esetleg fóliára festékező hengerrel egyenletes festékréteget viszünk fel. Erre egy lapot fektetünk, amit előtte célszerű finoman hintőporral bedörzsölni, hogy ne ragadjon a felfestékezett lemezre. Ezután még egy lapot fektetünk fel, ezeket lerögzítjük, hogy ne mozoghassanak el. A legfelső lapra különböző

keményes ceruzával vagy más rajzeszközzel egy rajzot készítünk. A rajzeszköz nyomása miatt a felfestékezett lemezről a festék átkerül a ráfektetett lapra. Ezzel létrejön a rajzról az egyszeri nyomtatás. Többszínű nyomtatás is készíthető, ha a lemezt egy másik színnel festékezünk fel majd megismételjük az eljárást. Ezen kívül, ha a lemezt (melyről a megfelelő helyeken már átkerült a festék a lapra) a grafikai présszel lenyomtatjuk, megkaphatjuk a nyomtatás negatív képét is. Az így készült nyomtatások a használt rajzeszköz (ceruza, toll) sajátosságait hordozzák magukban.

Tanítási-tanulási feladatok:

A linófesték szakszerű felhasználása

Kompozíció alakítása vonallal

Nevelési feladatok:

Önálló munkavégzésre nevelés

Pontos, tiszta, precíz munkadarab készítése

Kreatív képi igényesség

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

Minden tanuló saját adottságai egyénisége, szerzett készségei függvényében, egyéni mintakincsének felhasználásával tudjon a megismert technika sajátosságait figyelembe véve képet készíteni.

Követelmények:

Minden tanuló sajátítsa el a monotípia technikáját, fel tudja festékezni az alapot, legyen képes képi igényességgel elhelyezni a lapon az ábrázolandó formát, továbbá vonalvezetésben a szabályosságra törekedjen.

Szemléltetés: A munka megkezdése előtt a technika legkiválóbb alkotásainak bemutatása, különböző részletességű, monokróm és színes példákkal.

Motiváció: Látványos példákkal, valamint fényképek felhasználásával a technika könnyű, csupán komponálási készséget igénylő változataival könnyedén szép eredmény érhető el.

Értékelési szempontok:

mennyire tudta önállóan elvégezni a feladatot

milyen a kompozíció

milyen a rajzi készség

Eszköz- és anyagszükséglet: vékony papír, ceruza, fólia, linófesték, henger

Monotípiá rajzzal, festéssel történő kiegészítése

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Egyedi grafikakészítési feladatok

Tananyagtartalom:

Az előző alkalommal elkészített monotípiá vízfestékekkel történő kifestése. A színek, tónusok megfelelő használata

A megelőző óra anyaga: Monotípiá készítése

A tananyagot megalapozó ismeretek: Színkeverés, és tónusalakítás vízfestékekkel. A vízfesték folytatása, úsztatása

Tanítási-tanulási feladatok:

A vízfestés ismereteinek felelevenítése

A feladat leírása:

Az előző alkalommal elkészített monotípiá kifestése vízfestékekkel.

Nevelési feladatok:

- önálló, tiszta munkavégzés
- a színek és árnyalatok tudatos használata

Személyiségfejlesztési, tehetségondozási célok:

Minden tanuló a valóságot tükröző, vagy éppen egyéniségének megfelelő, a valóságtól elrugaskodott színvilágú képet alkotson.

Követelmények:

A vízfestés technikai követelményeit, úsztatást, festékfolytatást felhasználva. a természet után készült, vagy egyedi színvilágú kép alkotása

Szemléltetés: A technika legjobb, legegyszerűbb példáinak bemutatása tanulómunkákból.

Motiváció: A technikát nagyban megkönnyíti, hogy a linocolor vonalak nem engedik elfolyani a festéket, így könnyebben kivitelezhető az adott folton belüli festékfolytatás. A színekben nem kell feltétlenül a természet példája után dolgozni, bármely színekkel igen jó eredményt lehet elérni.

Értékelési szempontok:

Mennyire egyedi, kreatív a színvilág
mennyire professzionális az anyaghasználat

Eszköz- és anyagszükséglet: Vízfesték, ecset, festővíz

Frottázs készítése

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Egyedi grafikakészítési gyakorlatok

Tananyagtartalom: A tárgynyomat és a tárgy felületének kapcsolata. Az észlelő, rátaláló, belelátó és összeépítő- szervező képesség fontossága a képalkotásban

A megelőző óra anyaga: Monotípiá rajzzal, festéssel történő kiegészítése

A tananyagot megalapozó ismeretek: Rajzkréta, színes ceruza használata, kollázsok készítése

Tanítási-tanulási feladatok: Felületnyomatok gyűjtése, az összegyűjtött nyomatokból kollázsok készítése

A feladat leírása: Érdes felületek mintázatának átvitele egy papírra úgy, hogy a lapot ráfektetve átdörzsöljük krétával, vagy ceruzával. Papírdúcot frottázsolva sokszorosíthatunk grafikai prés nélkül is. Szép felületek érhetők el a háztartásokban megtalálható tárgyak felhasználásával is. (Pl.: csipketerítők, csiszolt kristályedények, textíliák...) A kész frottázsok összeollóztatásával, ragasztással kollázsok készítése. A ragasztásnál ügyelni kell a ragasztó tiszta használatára!

Nevelési feladatok:

Önálló, tiszta munkavégzés

Kreatív képi megjelenítés

Tudatosan megválasztott frottázs alapok használata

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

A tanulóknak egyedileg, saját otthonukban, önállóan kell minél változatosabb, látványosabb gyűjteményt létrehozniuk, tanári vezetés nélkül

Követelmények:

minél változatosabb frottázsok felhasználása

kreatív képi világ, kompozíció létrehozása

tiszt, pontos ragasztás és vágás

Szemléltetés: A gyűjtést megelőzően ötleteket kell adni, milyen felületekről vehetők a leglátványosabb frottázsok. Mivel minden tanulónak más darabokból áll a gyűjteménye, a szemléltetőanyagoknak nonfiguratív kollázsokból, és a belelátás képességét felhasználó figuratív alkotásokból kell állnia.

Motiváció: A kedvcsinálásnak a gyűjtést megelőzően meg kell történnie, mert jó alapanyagból jobb eredmények is születnek.

Tárgylenyomatok

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Egyedi grafikakészítési gyakorlatok

Tananyagtartalom:

Különböző faktúrájú anyagok dúcként való használata

A megelőző óra anyaga:

Frottázs készítése

A tananyagot megalapozó ismeretek:

Papír vágással, tépéssel való alakítása, dúc használata a grafikában

Tanítási-tanulási feladatok:

A tárgynyomatok képalkotó szerepe. Különböző faktúrájú anyagok dúcként való használata

A feladat leírása: Tépett, vágott papírdarabok, növények, fonalak, textildarabok, stb. felhasználásával grafikai prés segítségével hozhatunk létre tárgynyomatokat. A felfestékezett fóliára színükkel lefelé fektetjük a nyomódúcként felhasználandó anyagokat, ráfektetünk egy papírt, és áthengereljük. A hengerből kivéve a tárgyakat a festékes fólián megfordítjuk, esetleg átrendezzük a kompozíciót. Erre egy nyirkos papírlapot terítve újra áthengereljük a köteget. Az így kapott nyomat önállóan, vagy grafikusan továbbalakítva is felhasználható.

Nevelési feladatok:

Önálló, tiszta munkavégzés

Kreatív képi megjelenítés

Tudatosan megválasztott dűcalapok használata

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

Minden tanuló a saját ízlésvilága szerint önállóan választott alapanyagokból dolgozik, felhasználva azokat az elméleti ismereteket, amiket a munka megkezdése előtt megtanult.

Követelmények:

Az önállóan magválogatott tárgyak, növényi részek kreatív összeválogatása, jó színválasztás, jó komponálási készség

Szemléltetés:

Papírnyomatok, növénynyomatok, továbbalakított tanulómunkák

Motiváció:

Egyszerű gyomnövények, hulladékból gyűjtött anyagok, madártollak, gyúrt, hajtott papír, érdes felületű anyagok természetes mintázatát felhasználva igen dekoratív eredmény érhető el a technika használatával.

Értékelési szempontok:

Milyen összbenyomást vált ki a kompozíció?

Milyen az ábrázolt képi világ?

Milyen az anyagfelhasználás?

Eszköz- és anyagszükséglet: lágyszárú növények, papírok, hulladék, vagy talált anyagok, fonalak, textíliák..., nedves papír, linocolor, fólia, festékező henger, fekete toll.

Szimmetrikus és aszimmetrikus festékfoltok

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Festészeti ismeretek, gyakorlatok

Tananyagtartalom: A folt, a forma, a szín és a kompozíció használata a festészetben

A megelőző óra anyaga: Tárgylenyomatok készítése

A tananyagot megalapozó ismeretek: Ecsetkezelés, színkeverés temperával, vízfestékkel, belelátott alakzatok átrajzolása

Tanítási-tanulási feladatok: A tervezettség és a véletlen szerepe a kifejezésben, szimmetrikus és aszimmetrikus foltok továbbalakítása a belelátás képességének használatával

A feladat leírása: Többféle módon állítunk elő szimmetrikus és aszimmetrikus festékfoltokat: - temperával, a papír összehajtásával szimmetrikus foltokat képezhetünk

Vízfestéket, vagy színes tust fehér, festékfoltos, vagy színes papíron szétfújhatunk

Vízfestékkel, ecsettel úsztatással, vagy kevesebb vízzel színfoltokat képzünk.

Az ilyen módon elkészített alapokra színes filctollal, temperával tematikus képek, különböző alakok, lények képezhetők.

Nevelési feladatok:

önálló, tiszta munkavégzés

Kreatív képi megjelenítés

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

A képzelőerő fejlesztése, a színek tudatos megválasztásával a véletlen akaratlagossá alakítása.

Követelmények:

Az önállóan, véletlenszerűen és tudatosan alakított festékfoltokat úgy alakítsa át választott technikával, hogy annak ábrázolási módja, kompozíciója a lehető legteljesebben láttassa a belelátott formát, lényt. A kidolgozás legyen precíz, valamint ha szükséges, a megfelelő helyeken aprólékosan kidolgozott. Ne dolgozza túl a belerajzolás fázisát, maradjon látható az is, hogy egy festékfoltot alakított át.

Szemléltetés:

Minden technikai lehetőséget kész tanulómunkával szemléltetünk

Motiváció:

A munka megkezdése előtt felhívjuk a tanulók figyelmét arra, hogy korosztályuknak, érdeklődési körüknek megfelelő, képzeletbeli, mesebeli, mitológiai lények, kedvelt témák, állatfajok készíthetők ezzel a technikával.

Értékelési szempontok:

Milyen összbenyomást vált ki a kompozíció?

Milyen az ábrázolt képi világ, mennyire eredeti a figura?

Milyen az eszközválasztás?

Ráérezte-e, hogy mennyire kell részleteznie a belerajzolást, abbahagyta-e a kellő időben, nem dolgozta-e túl?

Eszköz- és anyagszükséglet: Papír, ecset, szívószál a szétfújáshoz, tus, vízfesték, tempera, színes tollak, filctollak, színes ceruza, olajkréta

Színfelszívatás

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Festészeti ismeretek, gyakorlatok

Tananyagtartalom: A felt és a szín szerepe az alkotásban, a kialakított nyersanyagból egyedi kompozíciók készítése, csomagolóanyagok, kollázsok, kollázs kellékek, textiltervek készítése

A megelőző óra anyaga: Szimmetrikus és aszimmetrikus festékfeltok

A tananyagot megalapozó ismeretek: vízalapú festék kezelése, vágás, ragasztás

Tanítási-tanulási feladatok:

Tálcákba tett vízalapú festékek felszívatásával egyedi színű papírok készítése a kép és tárgyalkotó munkához.

A feladat leírása:

Tálcákba tett színes textilfestékeket papírral felszívatunk. A papír csavarással, hajtogatással, gyűrővel való alakítása szerint különböző feltokat képezhetünk, a színeket keverhetjük.

Az így elkészített színes papírokat csipesszel száradni tesszük egy kötélre. A festett papírokból kollázsokat, mandalákat készíthetünk, vagy bevonhatunk vele tárgyakat.

Nevelési feladatok:

Önálló, tiszta munkavégzés

Tervezés színekkel, a felhasználás funkciójának megfelelően

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

Minden tanuló a saját ízlésvilága, a felhasználás célja szerint önállóan választott színekkel, papírokkal dolgozik, a megfelelő részletességgel

Követelmények:

Jól kombinálja a színeket, legyen átgondolt a színek, színárnyalatok használata, és a színfoltok mérete.

Szemléltetés:

A teljes munkafolyamatot bemutatjuk egy tanári munkadarabon.

Motiváció:

Az elkészített papírokkal olyan tárgyakat is be lehet vonni, amelyeket a tanulók előszeretettel készítenek: könyvtáblák, ajándékdobozok

Értékelési szempontok:

Hogy kombinálta a színeket?

Milyen a színfoltok árnyalata? (nem túl sötét, nem túl világos)

A felhasználás célját szem előtt tartva tervezte-e meg a színfoltokat?

Eszköz- és anyagszükséglet: különböző, jó nedvszívó papírok: papír zsebkendő, papírtörölő, pauszpapír, itatóspapír, kávéfilter, textilfesték, víz

Papírbatik

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Festészeti ismeretek, gyakorlatok

Tananyagtartalom: A batiktechnika lehetőségei a kép- és tárgyalakításban

A megelőző óra anyaga: Színfelszívatás

A tananyagot megalapozó ismeretek: Rajzolás zsírkrétával, vízfestés

Tanítási-tanulási feladatok:

A batiktechnika lehetőségeinek megismertetése, a technika során alkalmazott eljárások, eszközök használatának megismerése.

A feladat leírása:

Zsírkrétával, festéssel, gyűréssel, vasalással vonal és foltjátékra épülő alkotások készítése. A papírbatikt akár óriás méretben is készíthetjük, a valódi batik mintájára, terv alapján. A papírra zsírkrétával, erőteljesen felrajzoljuk a vonalakat. Célszerű fehér, vagy nagyon világos színt használni. Ezután a papírt kissé összegyűrjük, és feloldott festékbe mártjuk. Megszárítjuk a papírt, és kisimítjuk. Újabb zsírkrétázás, majd festés következik, egyel sötétebb színnel. A folyamatot többször is meg lehet ismételni, de vigyázni kell, hogy a papírt mindig teljesen megszárítsuk, mert a gyűrődések mentén könnyen elszakad. Másik technikai lehetőség, amikor ecsettel festjük ki a zsírkréta-vonalak közeit. Lehet a zsírkrétával színezni is, ilyenkor a festék csak a véletlenül fehéren hagyott pontokba ül bele, és nagyon élénk, különleges színhatású munkákat eredményez.

A kész munkákat érdemes levasalni két újságpapír réteg között.

Nevelési feladatok:

Önálló munkavégzés

Eszközök megfelelő használata

Balesetvédelmi intézkedések betartása

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

A tanulók tudjanak kompozíciót, színrendszert tervezni, tervet felnagyítani, értsék a színkeverést, tudják használni az eszközöket.

Követelmények:

jól megválasztott kompozíció

Jó színhasználat

A papír ne szakadjon el

Szemléltetés:

Pauszpapírra festett papírbatikok fény elé helyezve mutatnak a legszebben. Nagyméretű munkákat a terem egyik ablakára hosszabb időre is célszerű kirögzíteni.

Bemutathatók gótikus ólomüveg ablakok, és nagyméretű jávai batikok, textíliák, ilyen technikával készített ruhadarabok. Művészettörténeti ismeretanyag átadása után antik, távol keleti, kelta, gótikus... mintakincs felhasználására alkalmas a technika.

Motiváció:

Megjeleníthetők a tanulók érdeklődési körének megfelelő legendás lények, mitológiai alakok, kedvenc állatok. Nem csak saját terv, hanem fényképek, képző- és iparművészeti remek, műtárgyak is felhasználhatók mintának.

Értékelési szempontok:

Milyen a kompozíció elhelyezése?

Jók-e a méretarányok a megjelenített alakokon?

Egyenletes-e a vonalvastagság és a festékréteg?

Jó-e a színhasználat

Eszköz- és anyagszükséglet: Zsírkréta, nagyobb papír, textilfesték vagy vízfesték, vasaló

Dúc a sokszorosító grafikában

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Sokszorosító grafikai feladatok

Tananyagtartalom: A dúc, mint nyomhagyó, mintaképző eszköz. A dúckészítés lehetőségei

A megelőző óra anyaga: Papírbatik

A tananyagot megalapozó ismeretek: Tárgynyomatok készítése, festék használata

Tanítási-tanulási feladatok: Nyomhagyásra alkalmas anyagok, eszközök megismerése, dúcok készítésének lehetőségei

A feladat leírása:

A nyomhagyásra alkalmas dúcok anyaga lehet például: papír, dekorgumi, fa, linóleum... Papírból készített dúcoknál a térbeliséget úgy érzékeltetjük, hogy a papírokat egymást részlegesen átfedve ragasztjuk egymásra. Felhasználhatók érdekes felületű papírok, tapéták. Az így

elkészített nyomódúcit linófestékekkel áthengereljük, és grafikai préssel nyomtatjuk. Egyszerű papírnymatok készíthetők felismerhető forma körbevágásával. Ezt vízfestékekkel alaposan átitatjuk, és úgy nyomdázunk, vagy temperával használjuk. Dekorgumiból ollóval vagy tapétavágóval aprólékos dúcok készíthetők. Ezeket minden esetben valamilyen hordozóra: fa, műanyag vagy kartonlapra kell ragasztani, így akár több darabból is állhatnak. Alkalmas textil nyomófestésére is. A fa és a linó nyomódúcot a fa és a linómetszésnél használt szerszámokkal és módon készítjük, a dúcformát körbevágjuk. Ezekkel az anyagokkal azonban nagyobb korban ismerkedünk meg, mert balesetveszélyesek!

Minden nyomódúcot ki kell próbálni elkészítés után. Érdekes több színnel, színárnyalattal, a festékréteg vastagságával kísérletezni.

Nevelési feladatok:

Önálló tervezés és munkavégzés
balesetvédelmi előírások betartása

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

Minden tanuló a saját ízlését, meglévő, és szerzett készségeit, saját korlátait szem előtt tartva tervez olyan nyomódúcot, amit képes elkészíteni.

Követelmények:

Dekorativitásra törekvés
Pontos vágás

Szemléltetés:

A nyomódúcot, és az azzal készült nyomatot, valamint továbbalakítás esetén a kész munkát együtt célszerű bemutatni, hogy az alkotás menete teljes egészében végigkövethető legyen.

Motiváció:

Ezzel a technikával nem csak képek készíthetők, hanem használati tárgyak: lakástextíliák, ruhák is díszíthetők!

Értékelési szempontok:

A tervezet legyen dekoratív, kerüljük az olcsó tömegcikk mintakincsét!
A dúc vágása, hordozóra ragasztása legyen pontos!

A nyomtatáshoz felvitt festék egyenletesen terüljön el!

Eszköz- és anyagszükséglet:

Papír, dekorgumi, olló, ragasztó, tapétavágó kés, többféle festék

Raportálásra alkalmas nyomóformák készítése

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Sokszorosító grafikai gyakorlatok

Tananyagtartalom: A dúc, mint sokszorosító eszköz. A raportminta ritmus és mintaegysége

A megelőző óra anyaga: Dúc a sokszorosító grafikában

A tananyagot megalapozó ismeretek:

Dúckészítés dekorgumiból, sor és terülminta tervezése

Tanítási-tanulási feladatok:

A sokszorosítás lehetőségeinek bemutatása, a mintatervezés, mintaszervezés, a ritmus és a mintaegység szerepe a kompozícióban.

A feladat leírása:

A gyakorlati munka előtt sok elméleti ismeretanyag átadására van szükség a dúc formája, mintája, a kompozíció, a ritmus kapcsán, valamint a színhasználat, anyaghasználat lehetőségeiről. Ezután következik a dúc és a mintaegység tervezése, a nyomódúc kivitelezése. A dekorgumi formát pontosan kell kivágni, az apró részleteket kicsi ollóval, esetleg tapétavágóval. A dekorgumi sablon különálló részekből is készülhet, minden részt fel kell ragasztani valamilyen kemény lapra. Száradás után a nyomófestéket, vagy temperát ecsettel, vékony rétegben kell felvinni a dúcra. Csomagolópapírra, vagy textilre ritmusra épülő mintarendszereket nyomunk. A textilfestéket száradás után forró vasalóval át kell vasalni!

Nevelési feladatok:

Önálló tervezés az elméleti ismeretanyag figyelembe vételével
tisztá munkavégzés
a ritmus betartásához nagyon pontos illesztések

Személyiségfejlesztési, tehetség gondozási célok:

Minden tanuló a saját ízlését, meglévő, és szerzett készségeit, saját korlátait szem előtt tartva tervez olyan nyomódúcot, amit képes elkészíteni. A ritmus kialakításához folyamatos figyelemre, szem-kéz kontrollra van szükség!

Követelmények:

- Dekoratív mintaegység
- jó színválasztás
- egyenletes festékrétek
- ne legyen elfolyás
- tiszta munka
- pontos nyomtatás

Szemléltetés:

Képfestők, a hozzájuk használt nyomódúcot bemutatása, YouTube-videók: Indiai kézi blokkfestés, dúccal festett lakástextilek, ruházati textilek, valamint tanulómunkák bemutatása

Motiváció:

Egyéni ötleteket, saját terveket, kedvenc állatokat, mitológiai lényeket is fel lehet használni, használati tárgyakat is lehet díszíteni (csomagolópapír, tolltartó, konyharuha, párnahuzat, póló...)

Értékelési szempontok:

A tervezet legyen dekoratív, kerüljük az olcsó tömegcikk mintakincsét!

A dúc vágása, hordozóra ragasztása legyen pontos!

A nyomtatáshoz felvitt festék egyenletesen terüljön el!

Dekoratív legyen a színhasználat!

A ritmus legyen pontos, ne legyen benne tévesztés!

Eszköz- és anyagszükséglet: Dekorgumi, olló, ragasztó, kemény lap, textilfesték, tempera

A papírmetszet

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Sokszorosító grafikai gyakorlatok

Tananyagtartalom: folt és vonalrendszer hálóra épülő papírmetszet tervezése, a snitzer helyes használata

A megelőző óra anyaga: Raportálásra alkalmas nyomóformák készítése

A tananyagot megalapozó ismeretek:

Pozitív-negatív forma, hálós vonalrendszerek használata

Tanítási-tanulási feladatok:

A papírmetszet műfaji sajátosságai, szerepe a sokszorosításban

A feladat leírása:

A papírmetszet technikáját nehéz elsajátítani. Egyrészt a kieső és a bent maradó részek megtervezése, másrészt a snitzerrel való vágás okozhat gondot. Mindkettő leküzdhető gyakorlással, és néhány alkalom után általában gond nélkül alkalmazza minden tanuló. Fontos, hogy legalább fél centi vastag legyen minden vonal, ami bent marad, és hogy a metszet minden része közvetlen összeköttetésben maradjon a lap szélén hagyott kerettel. A tapétavágót stabilan kell tartani, minél jobban a vízszinteshez közelítő szögben, és nem szabad erősen rányomni, mert könnyen megszalad. Az éles penge könnyedén átvágja a műszaki rajzlapot, ha nem, akkor valamit nem jól csinálunk. Ilyenkor általában a kés tartásán kell változtatni. Mint minden grafikus technikánál, itt is fontos, hogy a kép szereplői töltsék ki a rajzlapot, a túl kicsi formákat nehéz kivágni, és nem is mutatnak jól. A kivágott metszetet számtalan módon használhatjuk. Egyik lehetőség, hogy a fehér metszeteket színes alapra helyezve sok kicsinyített fénymásolatot készítünk, és ritmikus mintarendszereket képzünk. A mintákat felragasztjuk egy rajzlapra

Nevelési feladatok:

Önálló tervezés

pontos munka

A balesetvédelmi előírások betartása

Személyiségfejlesztési, tehetséggondozási célok:

A papírmetszet vágása során gyakran merülnek fel olyan problémák, hogy kiesik az, aminek bent kéne maradni, vagy bent marad, aminek ki kell esni. Azonban csak ezeket a kudarcokat felhasználva tudja egy nyolcéves megérteni papírmetszet készítésének alapelvét.

Fontos, hogy ne szegje kedvét, hanem tanuljon a kudarcaiból!

Követelmények:

Dekoratív terv

Egyszerű forma pontos vágása

Egyenletes, éles vágás, szakítás nélkül

A raportálásban szerzett ismeretek használata

Szemléltetés:

Egyszerű papírmetszetek bemutatása. A snitzerrel való első találkozásnál minden tanulónak egyénileg kell megmutatni a és helyes fogását, a másik kezével való munkát, nehogy elvágja azt, a penge megfelelő szögét, a kés irányítását.

Motiváció:

A papírmetszet rengeteg féle módon felhasználható, ezzel a technikával nem csak képek készíthetők, hanem használati tárgyak: lakástextíliák, ruhák is díszíthetők!

Értékelési szempontok:

Mennyire dekoratív a papírmetszet mintája

Mennyire pontos a vágás

Milyen a terülminta ritmusa

Eszköz- és anyagszükséglet: Rajzlap, grafitceruza, tapétavágó kés, rajztábla
pera, csomagolópapír, textília, vasaló

Papírmetszet további felhasználhatósága

Korosztály: 8-10 évesek

Témakör: Sokszorosító grafikai gyakorlatok

Tananyagtartalom: A papírmetszet változatos felhasználása a képalkotásban, a grafikus kiegészítés mintákkal

A megelőző óra anyaga: Papírmetszet készítése

A tananyagot megalapozó ismeretek: Papírmetszet készítése, grafikai elemek használata

Tanítási-tanulási feladatok:

A papírmetszetek felhasználása. A festékkel átfúj, szivaccsal átfestett, vagy szitázott papírmetszetek grafikai elemekkel történő kiegészítése

A feladat leírása:

Festéksprayvel gyorsan és szépen készíthetünk papírmetszetünkből sokszorosítást. A festék nem áztatja át a metszetet, így az még sokszor felhasználható. Az üres papírra ráfektetjük a metszetet, és egy, vagy több színnel átfújjuk. Szépen mutat, ha sötét alapot, és világos, vagy metál színű spray-t használunk. A lefújás után le kell választani a metszetet az alapról, mert száradás közben rátapad, és amikor levesszük, elszakad a metszet. A festékanyag gyorsan szárad, és azonnal tovább alakítható tollal, filctollal, vagy lakkfilccel. Némely filctoll nem fog jól a metál színű sprayvel festett felületen, a vízbázisú tollak pedig nem kötnek rá, és könnyen elkenődnek. Célszerű ezért próbát végezni. Zselés tollakkal, vagy lakkfilcekkel szép, egyenletes, jól fedő vonalakat kapunk. Ha csak egy, esetleg kettő színű tollat használunk, jobban érvényesül a festékek színe, és finom rajzolata.

Ha kis szivacsdarabbal vízfestékkel tunkoló mozdulatokkal dolgozunk, gyorsan készíthetünk papírmetszetünkről változatos nyomatokat. A szivacsot nem csak rányomni, hanem finoman húzni is lehet, így egy másfajta mintázatot kapunk. Több festékkel sötét foltokat, kevés vízzel a szivacs mintázatának megfelelő lyukacsos pöttyöket kapunk. Ezzel a megoldással már óvodások is tudnak sokszorosítani, ellentétben a grafikai préssel, vagy a festék spray-vel. Vízfesték szivacshengerrel is felvihető, ami azonban gyakorlottabb kezeket igényel, bár tisztább megoldás. Könnyed, pontos, precíz nyomatot linocolor festékkel is tudunk készíteni. Ebben az esetben a festéket alaposan fel kell hígítani, keveset a hengerre vinni, széleiből egy újságpapírra kidolgozni. A metszetet ráfektetjük egy papírra, a hengerrel úgy dolgozunk, hogy éppen csak hozzáérjen a papírhoz. Ha sokszor áthengerelünk egy felületet sötét, ha csak kevésszer, halvány felületet kapunk.

Selyemszitával is sokszorosíthatunk papírmetszetet: Az elkészült sablont széles cellux-szalaggal felragasztjuk a hálóra, ügyelve arra, hogy a keretig minden felesleges részt kitakarjunk. A sűrű szövésű szövetek ki nem takart részein, rugalmas műanyag léccel, átnyomjuk a felvitt festéket. Mindhárom technikával elkészített nyomatot zselés tollal vagy filctollakkal dolgozzuk tovább.

Nevelési feladatok:

Önálló tervezés és munkavégzés
balesetvédelmi előírások betartása

Személyiségfejlesztési, tehetség gondozási célok:

Az átfújott papírmetszetet aprólékosan, türelmesen kell díszíteni!

Követelmények:

Jó színválasztás

Aprólékos kidolgozás

Jó mintakincs használata

Szemléltetés:

Tanulómunkákkal. A felhasználható mintákból célszerű gyűjteményt készíteni, fénymásolni, és azokat felhasználni.

Motiváció:

Használjunk új anyagokat: metál színű akrilfestéket, arany, ezüst, fehér tollat!

Értékelési szempontok:

Mennyire mutatós a kompozíció

Milyen a színválasztás

Mennyire pontos a kidolgozás

Mennyire aprólékos a minta

Eszköz- és anyagszükséglet: Kivágott papírmetszet, azonos méretű rajzlap, akril festékspray, szitakeret és festék, szivacs, szivacshenger, akvarellfesték, színes tollak

JÓ GYAKORLAT ÁTVÉTELE ÉS ADAPTÁLÁSA A TÁMOP 3.3.8-12/2- 2012-0062 „Tágasságot nekünk is!”- Művészeti Integrációs Személyiségfejlesztő Projekt keretében

Átadó Intézmény: **IGAZGYÖNGY ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA (4100 Berettyóújfalu, József Attila u.11.)**

Intézmény vezetője: L. Ritók Nóra igazgató

Kapcsolattartó neve: L. Ritók Nóra igazgató

Adószám: 18562264-1-09

Bankszámlaszám: 54900323-17085724 (takarékszövetkezeti hitelintézet)

OM azonosító: 202020, mint szolgáltató

A „Jó gyakorlat” neve: Differenciálás. Eltérő képességű és szocializációjú gyerekek vizuális nevelése.

Alapelvek:

A művészeti nevelés, mint komplex személyiségfejlesztés kell, hogy megjelenjen.

A jó vizuális feladat a fejlettségnek megfelelő probléma elé állítja a gyerekeket, a személyhez szól, az érdeklődésére épít.

Az SNI gyakran párosul szociális hátrányokkal is, itt a művészeti nevelésnek hátránykompenzáló szerepe is van.

A munkában a művészeti nevelés ismeretanyaga mellett egyenrangú feladat a szociális kompetenciák fejlesztése is.

A művészeti neveléshez való hozzáférést minden gyereknek biztosítani kell. A hátrányos helyzetű és az SNI gyerekek számára a törvény ingyenességet biztosít a művészeti oktatásban.

A gyerekek csak támogató, szeretetteljes légkörben képesek alkotni.

Alaphelyzet:

A „Jó gyakorlat” azoknak az iskoláknak a legmegfelelőbb, akik az integráció hívei, és az eltérő képességű, szocializációjú gyerekek inkluzív nevelését valósítják meg.

Az adaptáláshoz két területre koncentrálnunk:

- az ismeretanyagra,
- a képességfejlesztésre.

1. Differenciálás az ismeretanyagban:

Az oktatási folyamat a képességek felmérésével és a szükséges fejlesztések meghatározásával kezdődik. Általában jellemző, hogy az SNI gyerekek motívumkészlete szegényes, színhasználatuk mellőzi a tudatosságot, színválasztásuk ösztönös, vagy véletlenszerű, térábrázolási ismereteik minimálisak, formáik elnagyoltak, nem elég részlet-gazdagok. Technikai tudásuk hiányos, eszközhasználatuk, finommotorikájuk fejletlen, felületkitöltéseik elnagyoltak, hiányosak.

Minden megállapításra kell kidolgozni számukra feladatokat, ami az adott terület fejlesztésére összpontosít.

Pl. A motívumkészlet bővítésére a keretes képszerkesztések a legalkalmasabbak, ugyan ezekkel a grafikai felületképzések (ez jó a finommotorika fejlesztésére is) is fejleszthetők. Ugyancsak alkalmasak a többmezős alkotások, ahol a megfigyelési képesség, a szimmetriaérzék, és az információgyűjtés-felhasználás fejleszthető.

A színválasztások tudatosabbá tételét, a színkeverések gyakoroltatását különféle tematikus feladatokkal segíthetjük, pl. festés egy színcsoporton belül (Kék-ország lakói, stb.), vagy „Hogy kevertem ki?” típusú rejtvények, vagy színazonosságok megkeresése különféle technikák között, stb.

A térábrázolás fejlesztését szintén tematikus munkákkal érhetjük el, erre is, és a fantáziafejlesztésre is alkalmasak pl. az ún. tollbamondós rajzok.

A formák részletezettségét növelhetjük pl. a hengerezett sablonokkal, amikor a rész és egész problematikájával szembesül a gyerek.

A technikai tudás elmélyítésében, a felületkitöltés fejlesztésében a kreatív felületképzések sokat segítenek. Pl. a szivacs, és a szivacshenger alkalmazása, a festékszóró spray, vagy a porpasztell-ragasztó párosítás, és egyáltalán minden vegyes technikájú rajz. Az érdeklődésüket, motivációjukat és finommotorikájuk fejlesztését nagymértékben segítik a változatos technikai megoldások, az érdekes nyomhagyó eszközök, a kreatív felületekkel való munka. Célszerű változó méretű és arányrendszerű lapon dolgoztatni a gyerekeket, ez is növeli a kreativitásukat. Nagyon fejlesztőek a térbeli hajtogatással indított,, majd színekkel, formákkal gazdagított játékos kártyák készítése is.

A vizuális kifejező rendszer bővítését mindig élményszerű, a gyerek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó témájú feladatokon végezzük.

10 éves korig, SNI tanulóknál tovább is, minden feladat a gyermek élményeire épülő legyen, akkor is, ha megfigyelési feladatról van szó.

Ajánlott irodalom

L. Ritók Nóra: Rajzolni jó! (az Educatio honlapjáról ingyenesen letölthetően)

2. Képességfejlesztés és felzárkóztatás:

A vizuális neveléssel minden kompetenciaterület fejleszthető. Mégis azt emelem ki közülük, amiben a legtermészetesebben kalandozhatunk az alkotás során, és különösen fontos az eltérő képességű tanulók esetében. Ez pedig a szociális kompetenciák területe.

A kompetenciaháló (a művészeti nevelésre vonatkozó kiegészítésekkel)

Önismerettel összefüggő kompetenciák

- 1.Érzelmek tudatossága: érzelmeink pontos tudatosítása. (Mit érzek, hogyan viszonyulok, miért érzek így, stb.-ez mind nagyon pontosan beazonosítható az alkotói folyamatok során.)
2. Önállóság, autonómia. (Az alkotás önálló folyamat. Önálló döntéseken alapuló tevékenység.)
3. Identitás, hitelesség. (Az alkotás, amit készítetek, engem tükröz. Akkor hiteles, ha szinkronban van velem. Értékeléssel irányítható rá a figyelem, amíg belső szemponttá nem válik.)

Önszabályozás

1. Érzelmek kezelése: sikerkezelés, kudarcátírás, kitartás. (Elviselni mások sikerét, később örülni neki, jól kommunikálni a saját sikert. Elviselni a kudarcot, kialakítani a küzdeni tudást, amíg nem sikerül megfelelően végigvinni a folyamatot – olyan képesség, amire az iskola minden szintjén szükség van.)
2. Felelősségvállalás. (A vállalt feladat felelősség is. A folyamat végén válik érzékelhetővé a felelősség mindenki számára.)
3. Törődés, tekintet másokra. (Főleg kooperatív tanulásszervezéssel fejleszthető.)
4. Tolerancia, nyitottság, véleményelfogadás, bizalom. (Minden közös tevékenységben fejleszthető, tökéletes terepe a kooperatív tanulásszervezés)

Énhatékonyság érzés

1. Pozitív önértékelés: optimista érzések önmagunkkal kapcsolatban. (Kiemelten fontos a hátrányos helyzetű tanulók szempontjából, akik iskolai kudarcnak vannak kitéve, ezért énképük általában negatív.)
2. Konstruktív self-értékelés: egészséges önbizalom, belső kontroll (hit abban, hogy tehetek arról, ami velem történik).

A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek

1. Információkezelés: információgyűjtés, információk rendszerezése, információfeldolgozás. (Minden területen fontos készség, ami a vizuális neveléssel remekül fejleszhető a „mit rajzolok?” kérdéséhez kapcsolódva. Fontos eszköze az un. keretes rajz.)
2. Problémakezelés, problémaazonosítás, reális célkitűzés, problémamegoldás. (Az ötlettervezés folyamatában, ami a kivitelezésben folytatódva teljesedik ki.)
3. Kritikai gondolkodás. (Főleg az értékelés, önértékelés fázisában).
4. Szabályalkotás, szabálykövetés. (Bizonyos típusú feladatoknál, főleg a konstruáló – kézműves-tevékenységekben.)
5. Kreativitás, nyitottság, rugalmasság. (erről szól alapvetően az alkotás...

Társas kompetenciák (a többségi csoport számára legalább ennyire fontos):

1. Empátia. (Illusztrációk készítésénél, érzelmeket kifejező alkotásnál, illetve a kooperatív tanulásszervezéssel megoldott feladatoknál.)
2. Kommunikációs készségek, véleményalkotás, vitakészség. (fontos a vizuális kommunikációt verbális kommunikációval is kiegészíteni, a többi művészeti ág sajátos kommunikációs nyelvezetére is kiterjesztve.)
3. Együttműködés. (Fejlesztésére a legmegfelelőbb eszköz a kooperatív technikák alkalmazása....)
4. Konfliktuskezelés. (Fejlesztésére a legmegfelelőbb eszköz a kooperatív technikák alkalmazása....)
5. Segítségkérés. (Kezdetben, a hátránykompenzálás szakaszában gyakori. Később ki kell alakítani annak képességét, hogy csak akkor kérjenek segítséget, ha szükséges. Egymás között is szükséges gyakorolni, nemcsak a tanár-diák viszonylatban)
6. Visszautasítás. (Meg tudom csinálni egyedül is.... Kapcsolódik az önértékeléshez, a reális célkitűzés képességéhez és az együttműködéshez is.)

7. Társadalmi részvétel: csoporthoz tartozás, szociális érzékenység, szolidaritás, feladatvállalás, önkéntesség, civil kezdeményezőkészség. (Fontos a kisebbségi és a többségi tanulói csoportok szempontjából is, integrált csoportok kialakításával kooperatív technikákkal nagyszerűen fejleszthető.)

Ajánlott irodalom:

Spencer Kagan: Kooperatív tanulásszervezés

L. Ritók Nóra: Alkossunk együtt!

A Jó gyakorlathoz kapcsolódó eljárások:

Szöveges értékelési forma az alapfok 5. évfolyamáig, havonta.

Lényeges a pedagógiai munka tudatosítása, a célirányos fejlesztés, a vizuális ismeret és a készségfejlesztések világos elkülönítése.

A tanóra tananyaga (ami a vizuális problémát nevezi meg, mellette megjegyzésként a témát, amin feldolgozásra kerül) világosan követhető a szöveges értékelés során.

Egyéni fejlesztési célok, havonta, kapcsolódva a szöveges értékeléshez, elsősorban a szociális kompetenciákra fókuszálva.

Jutalmazási rendszer, mivel számukra nincs jelentősége sem az osztályzatnak, sem a beírásoknak.

Pályáztatás (hazai és nemzetközi pályázatok sorát írják ki évente, melynek motivációs lehetőségeit célszerű maximálisan kihasználni.)

Speciális projektek (falfestmény készítése, újságszerkesztés, könyvkészítés, Egy kép-egy-arc projekt, Európa projekt, Mese projekt, stb.)

Titkos füzet (Nehezen kommunikáló gyerekekkel)

Szerződések (problémás gyerekekkel)

Ajánlott irodalom:

L. Ritók Nóra: Európa projekt (ingyenesen letölthető az Educatio honlapjáról)

Nézzünk körül együtt! (ingyenesen letölthető az Educatio honlapjáról)

Ajánlás: A halmozottan hátrányos helyzetű, sok esetben SNI tanulók fejlesztésének sikere érdekében célszerű kapcsolatot tartani az általános iskolájával, és az ellátórendszerrel (Családsegítő, Gyámügy, Védőnői Hálózat, esetleg egyház, rendőrség, CKÖ, civil szervezetek

stb..) Így a felzárkóztatás teljesebbé tehető, a lemorzsolódás (nemcsak a művészeti iskolából) megszüntethető.

A munka e része inkább szociális munkának tekinthető, de meggyőződésünk szerint nélkülözhetetlen.

A modell fejlesztése most történik, bízunk benne, hogy a későbbiekben adaptálhatóvá válik, és az állam megfelelő háttérrel is biztosít hozzá.

Hátránykompenzációs program

A Differenciálás. Eltérő képességű és szocializációjú gyerekek vizuális nevelése című jó gyakorlat adaptációja

Készítette: **Rozman Béla**

**A Vásárhelyi László Református Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Program-
Képzőművészeti ág**

„Differenciálás. Eltérő képességű és szocializációjú gyerekek vizuális nevelése” című, az Igazgyöngy Alapfokú Művészetoktatási Intézménytől 2013-ban megvásárolt jó gyakorlat adaptálása és továbbfejlesztése a Vásárhelyi László Református Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programjában.

Az adaptálás célja:

Az eltérő képességű, szocializációjú gyerekek differenciált nevelése és integrációja. Az átvett és továbbfejlesztett jó gyakorlattal elsősorban a tanulási-tanítási folyamatban belépő tanulók esetleges hátránykompenzációjára és fejlesztésére kívánjuk alkalmazni. Ehhez képzőművészeti tanszakon szokásos látás- és színlátás mérések mellett mérések mellett vizuális képesség felmérést is végzünk. Reményeink szerint az iskolánk magasabb évfolyamos tanulóinknál - észlelt tanulmányi lemaradás esetében - eredményes felzárkóztatást tudunk végezni a bevezetésre kerülő módszerekkel és gyakorlatokkal, technikákkal.

A program menete és beépülése a gyakorlatba:

A belépő tanulók felmérését a saját fejlesztésű vizuális ismeretek területére fejlesztett diagnosztikus mérőlappal kombináljuk. Ennek eredménye alapján kezdjük el a differenciálást és

az egyéni fejlesztés kidolgozását. A visszamérést ilyen esetben előre tervezni kell és ennek eredményeit figyelembe kell venni a program folytatásánál és módosításánál (PDCA elv).

A módszer alkalmas arra, hogy a feltárt hiányosságokat rövid-, közép-, illetve hosszabbtávon alkalmazva a komplex személyiségfejlesztést célul tűzve ki magunk elé, eredményes differenciált munkát tudjunk végezni. Az eltérő képességű és szocializációjú gyerekek vizuális nevelést addig végezzük, amíg a fejlődés kimutatható, illetve a visszamérések legalább átlagos eredményeket nem hoznak.

A hátránykompenzációs program javasolt ütemezés a tanév során:

	dátum	tevékenység	eszköz/módszer	tevékenység rögzítése
1.	szeptember	diagnosztizálás	mérés vizuális mérőlap	mérés elektronikus rögzítése
2.	szeptember	differenciálás: egyéni fejlesztés beépítése a tanmenetbe	Hátránykompenzációs program: egyéni fejlesztési terv kidolgozása és az alkalmazott módszerek kiválasztása	tanmenet elkészítése/kiegészítése
3.	január	félévi vizsga	visszamérés mérés a vizuális mérőlappal	eredmények rögzítése
4.	január	differenciálás: egyéni fejlesztés módosítása a mért eredmények alapján	egyéni fejlesztési terv és az alkalmazott módszerek esetleges módosítás	módosítások rögzítése (PDCA elv)
5.	június	év végi vizsga	visszamérés mérés a vizuális mérőlappal	eredmények rögzítése
6.	június	az eredmények vizsgálata	egyéni döntések a program folytatásáról/megszüntetéséről	eredmények elektronikus rögzítése

A jó gyakorlat képesség területeinek adaptálása a pedagógiai programba:

A képességfejlesztés

Az oktatási folyamat a képességek felmérésével és a szükséges fejlesztések meghatározásával kezdődik. Általában igaz az, hogy vannak olyan tanulók, akik motívumkészlete szegényes,

színhasználatuk mellőzi a tudatosságot, színválasztásuk ösztönös, vagy véletlenszerű, térábrázolási ismereteik minimálisak, formáik elnagyoltak, nem elég részlet-gazdagok. Technikai tudásuk hiányos, eszközhasználatuk, finommotorikus képességük fejletlen, felületkitöltéseik elnagyoltak, hiányosak. Ezeknek a hiányosságoknak a megállapítása után koncentrálnunk a képesség-, és a kompetenciák fejlesztésére. Minden megállapított hiányosságra feladatokat kell kidolgozni számukra, ami az adott terület fejlesztésére összpontosít. Ezen feladatok gyűjteményét a jó gyakorlatból vesszünk át illetve kiegészítjük saját feladatainkat. A feladatok leírását és listáját mellékletben mutatjuk be.

A jellemző képességihiányos területek:

- motívumkészlete szegényes
- színhasználatuk ösztönös, véletlenszerű
- térábrázolási ismereteik minimális
- formáik elnagyoltak, nem elég részlet-gazdagok
- technikai tudásuk, eszközhasználatuk hiányos
- felületkitöltéseik elnagyolt
- finommotorikus képességük fejletlen

Várható eredmények a komplex személyiségfejlesztése következtében:

I. Önismerettel összefüggő kompetenciák fejlődése

1. Érzelmek tudatossága: érzelmeink pontos tudatosítása.
(Mit érzek, hogyan viszonyulok, miért érzek így, stb.-ez mind nagyon pontosan beazonosítható az alkotói folyamatok során.)
2. Önállóság, autonómia. (Az alkotás önálló folyamat. Önálló döntéseken alapuló tevékenység.)
3. Identitás, hitelesség. (Az alkotás, amit készíték, engem tükröz. Akkor hiteles, ha szinkronban van velem. Értékeléssel irányítható rá a figyelem, amíg belső szemponttá nem válik.)

II. Önszabályozás

1. Érzelmek kezelése: sikerkezelés, kudarc-tűrés, kitartás. (Elviselni mások sikerét, később örülni neki, jól kommunikálni a saját sikert. Elviselni a kudarcot, kialakítani a küzdeni tudást, amíg nem sikerül megfelelően végigvinni a folyamatot – olyan képesség, amire az iskola minden szintjén szükség van.)

2. Felelősségvállalás. (A vállalt feladat felelősség is. A folyamat végén válik érzékelhetővé a felelősség mindenki számára.)
3. Törődés, tekintet másokra. (Főleg kooperatív tanulásszervezéssel fejleszthető.)
4. Tolerancia, nyitottság, véleményelfogadás, bizalom. (Minden közös tevékenységben fejleszthető, tökéletes terepe a kooperatív tanulásszervezés)

III. Énhatékonyság érzés

1. Pozitív önértékelés: optimista érzések önmagunkkal kapcsolatban.
(Kiemelten fontos a hátrányos helyzetű tanulók szempontjából, akik iskolai kudarcnak vannak kitéve, ezért énképük általában negatív.)
2. Konstruktív self-érezékelés: egészséges önbizalom, belső kontroll (hit abban, hogy tehetek arról, ami velem történik).

IV. A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek

1. Információkezelés: információgyűjtés, információk rendszerezése, információfeldolgozás. (Minden területen fontos készség, ami a vizuális neveléssel remekül fejleszthető a „mit rajzolok?” kérdéséhez kapcsolódva. Fontos eszköze az un. keretes rajz.)
2. Problémakezelés, problémaazonosítás, reális célkitűzés, problémamegoldás. (Az ötlettervezés folyamatában, ami a kivitelezésben folytatódva teljesedik ki.)
3. Kritikai gondolkodás. (Főleg az értékelés, önértékelés fázisában).
4. Szabályalkotás, szabálykövetés. (Bizonyos típusú feladatoknál, főleg a konstruáló – kézműves-tevékenységekben.)
5. Kreativitás, nyitottság, rugalmasság. (erről szól alapvetően az alkotás...

V. Társas kompetenciák (a többségi csoport számára legalább ennyire fontos)

1. Empátia. (Illusztrációk készítésénél, érzelmeket kifejező alkotásnál, illetve a kooperatív tanulásszervezéssel megoldott feladatoknál.)
2. Kommunikációs készségek, véleményalkotás, vitakészség. (fontos a vizuális kommunikációt verbális kommunikációval is kiegészíteni, a többi művészeti ág sajátos kommunikációs nyelvezetére is kiterjesztve.)
3. Együttműködés. (Fejlesztésére a legmegfelelőbb eszköz a kooperatív technikák alkalmazása....)

4. Konfliktuskezelés. (Fejlesztésére a legmegfelelőbb eszköz a kooperatív technikák alkalmazása....)
5. Segítségkérés. (Kezdetben, a hátránykompenzálás szakaszában gyakori. Később ki kell alakítani annak képességét, hogy csak akkor kérjenek segítséget, ha szükséges. Egymás között is szükséges gyakorolni, nemcsak a tanár-diák viszonylatban)
6. Visszautasítás. (Meg tudom csinálni egyedül is.... Kapcsolódik az önértékeléshez, a reális célkitűzés képességéhez és az együttműködéshez is.)
7. Társadalmi részvétel: csoporthoz tartozás, szociális érzékenység, szolidaritás, feladatvállalás, önkéntesség, civil kezdeményezőkészség. (Fontos a kisebbségi és a többségi tanulói csoportok szempontjából is, integrált csoportok kialakításával kooperációs technikákkal nagyszerűen fejleszhető.)

Tematikus feladatok gyűjteménye (a Pedagógiai Program melléklete)

Az ismeretanyag beépítése - differenciálás az ismeretanyag segítségével:

A feladatokat a jó gyakorlat átadása közben ismertük meg illetve saját gyakorlatunkból egészítettük ki.

Felhasznált irodalom:

L. Ritók Nóra: Rajzolni jó c. könyve

A vizuális neveléssel minden kompetenciaterület fejleszhető. Talán a szociális kompetenciák területe emelhető ki közülük, amiben a legtermészetesebben kalandozhatunk az alkotás során. Ez pedig különösen fontos az eltérő képességű tanulók esetében.

A motívumkészlet bővítésére:

- a keretes képszerkesztések a legalkalmasabbak, ugyanezekkel a grafikai felületképzések fejleszhetőek (ez jó a finommotorika fejlesztésére is). Ugyancsak alkalmasak a többmezős alkotások, ahol a megfigyelési képesség, a szimmetriaérzék, és az információgyűjtés-felhasználás fejleszhető.

A színválasztások tudatosabbá tétele:

- a színkeverések gyakoroltatását különféle tematikus feladatokkal segíthetjük, pl. festés egy színcsoporton belül (Kék-ország lakói, stb.), vagy „Hogy kevertem ki?” típusú rejtvények, vagy színazonosságok megkeresése különféle technikák között, stb.

A térábrázolás fejlesztése:

- a térábrázolás fejlesztését szintén tematikus munkákkal érhetjük el, erre is, és a fantáziafejlesztésre is alkalmasak pl. az ún. tollbamondós rajzok.

A formák részletezettségének növelése:

- növelhetjük a részletezettséget pl. a hengerezett sablonokkal, amikor a rész és egész problematikájával szembesül a gyerek.

A technikai tudás elmélyítése:

- a felületkitöltés fejlesztésében a kreatív felületképzések sokat segítenek. Pl. a szivacs, és a szivacshenger alkalmazása, a festékszóró spray, vagy a porpasztell-ragasztó párosítás, és egyáltalán minden vegyes technikájú rajz.
- Az érdeklődésüket, motivációjukat és finommotorikájuk fejlesztését nagymértékben segítik a változatos technikai megoldások, az érdekes nyomhagyó eszközök, a kreatív felületekkel való munka. Célszerű változó méretű és arányrendszerű lapon dolgoztatni a gyerekeket, ez is növeli a kreativitásukat. Nagyon fejlesztők a térbeli hajtogatással indított, majd színekkel, formákkal gazdagított játékos kártyák készítése is.

A vizuális kifejező rendszer bővítése:

- mindig élményszerű, a gyerek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó témájú feladatokon végezzük. 10 éves korig, a lemaradó tanulóknál tovább is, minden feladat a gyermek élményeire épülő legyen, akkor is, ha megfigyelési feladatról van szó.

„Becsomagolt vonalak”

Filctollal nemcsak vonalakat rajzolhatunk, formákat színezhünk, hanem rengeteg változatos felületet hozhatunk létre, különleges hatású rajzot készítve. Most a vékony és a vastag nyomot hagyó, valamint a sötét és a világos színű filctollakkal kísérletezünk.

Szükséges felszerelés

A/4-es méretű, fehér színű rajzlap – 1 sötét színű vékony és 1 világos színű vastag filctoll (ez utóbbi lehet szövegkiemelő filc is)

Az alkotás menete – Instrukciók

1. A sötét, vékony filctollal (sötétkék, lila vagy sötétzöld stb.) kezdjük rajzolni a képet. Legyen rajta két nagy domb, a domb tetején álljanak fák! Találj ki egy mesét, amelyikben három nyuszi szerepel! Folytasd úgy a rajzot, hogy az a te általad kitalált mese illusztrációja legyen! Például szólhat a mese a három állat találkozásáról, amint élelmet keresgélve találkoznak egy fenyő alatt, de megjelenhetnek a rajzon más szereplők is. Szöveget ne írd rá, próbáld a gondolataidat formákkal kifejezni! (Ne feledkezz meg a hóesésről és a hóban meglátszó nyuszi lábnyomokról sem!)

2. Ha megrajzoltad, fogj egy vastag, világos színű filctollat (világoskék, citromsárga, rózsaszín vagy világoszöld stb.), és menj át minden vékony vonalon úgy, hogy a sötét, vékony vonal mindenhol a világos, vastag közepére essen! Így „becsomagolod” a sötét vonalakat mindkét oldalát. A háttérrel már nem kell törődnöd. Hangulatában szép, fehér, téli hatású képet kapsz, ahol nem jelenik meg hiányként a háttér színe.

Ötletek, témajavaslatok az alkotáshoz:

Hóemberépítő verseny (Barátaiddal versenyezzetek, ki tud nagyobb hóembert építeni. Az lesz a győztes, akinek több gombócból áll a hóembere. Kezdd a munkát a vékony, sötét filccel, folytasd a vastag, világossal!)

Téli álom (Az állatok egy része barlangba, üregbe, fa gyökerei közé vagy odúba húzódva téli álmot alszik. Válassz közülük, majd rajzold meg úgy, hogy a téli táj is látszódjon! Használd a tanult technikát!)

Jégkirály palotája (Milyennek képzeled? Óriási ablakok jégsapokkal, hókristály függönyökkel, az ablak előtt a király vagy a királyné... Szép lenne sötétkék-világoskék színekkel.)

Felületkitöltés csíkozással

Vadetető (A nyulak, őzek, szarvasok, fácánok a vadetető körül gyülekeznek a téli erdőben. Kipróbálhatod a barna-sárga színösszeállítást is az állatok esetében.)

A háttér jól kiemeli az előtérben sorakozó formákat, ha nem csupán színezzük, hanem sávokba rendezzük a színeket. A sávok vastagsága eltérő lehet. Használhatunk egy színcsoportot (például csak azokat a színeket, amelyekben a piros szerepel) vagy többet – a variációk száma végtelen.

Ezt a feladatot a vonalakra építjük, ezért olyan eszközökkel kezdjük a munkát, amelyek a vonal létrehozására a legalkalmasabbak. Ezért használunk most filctollat, de természetesen a technikát akár ecsettel is kipróbálhatjuk, azzal is lehet vonalakat felvinni a háttérre.

Szükséges felszerelés: A/3-as méretű, fehér színű rajzlap — Filctollkészlet (vékony és vastag)

Az alkotás menete – Instrukciók

Az utcák a különféle házakkal, kerítésekkel, kertekkel érdekes témát adhatnak a rajzolni vágyóknak.

1. A kép előterébe rajzolj két nagy fát! Olyan közel rajzold, hogy a fák gyökere a rajzlap alján legyen, a koronája pedig ne is férjen rá a lapra! Színezd ki filctollal!

2. A fák mögött láthatod az utca egyik oldalán lévő házakat. Rajzold meg őket kerítésekkel, amilyenek szeretnéd! A házak mögött takarásban látszódhatnak újabb házak is. Színezd őket filctollal, kedved szerint!

3. A háttér kitöltéséhez használd a filctollat úgy, hogy csíkokat, sávokat színezel vele. Próbáld ki úgy is, hogy nem egyforma szélességű sávokat húzol!

Használhatod a vastag filctollakat is. Az így kitöltött háttér remekül kiemeli az egyszínű vagy nem csíkos mintázatú formákat.

4. Végül, ha akarsz, díszes kovácsoltvas kerítést is rajzolhatsz az előtérbe, fekete filccel.

Ötletek, témajavaslatok az alkotáshoz:

Nézelődöm a játékboltban (A polcokon mindenhol játékok, babák, labdák, autók, macik stb. Te a kép előterében vagy látható. A fal csíkozással kitöltött.)

Fagylaltozás (A kép előterében gyerekek fagylaltoznak. Csak derékig vannak a képen, hogy közről láthassuk a lényegét: a különböző színű fagylaltgombócokat. A háttérrel – ami lehet a fagyizó épületének a fala is, csíkozással töltsd ki!)

Kedvenc kutyafajtám (Rajzold meg a kedvenc kutyafajtádat! Magadat is odarajzolhatod mellé.

A háttérrel töltsd be a tanult módon!) d) **Cirkuszi porond** (A cirkuszban, a porondon izgalmas produkciót látunk. Lehet állatidomítás, zsonglörködés vagy éppen bohóctréfa is. A cirkusz színpompás világát jól érzékelteti a tarka, csíkos háttér.)

Madárijesztő (A napraforgók előtt álló madárijesztő kiemelkedik a virágok közül. A kerek formákat szépen kiemeli a háttér csíkozása. A napraforgóknál használd a sárga árnyalatait, a háttérnél a kékeket!) Szerintetek milyen témánál használható még ez a csíkos háttérmegoldás?

Ragasztórajz színezéssel

Ragasztóval többnyire papírdarabokat szoktunk összeragasztani. De más, érdekes dolgokra is használható! A következő leírásban vonalakat húzunk majd vele a lapra, amelyeket nem fog eltakarni a színezés. Érdekes rajzolatokat kaphatunk.

Szükséges felszerelés: A/3-as méretű, fehér színű rajzlap — Technokol (vagy más, folyékony ragasztó, amit szűkített végű tubusban árulnak) — Világos színű színes ceruza (citromsárga, világoskék, rózsaszín stb.) — Porpasztell (vagy színes táblakréta) — Hajlakk, akrillakk vagy fixatív a rajz rögzítéséhez

Üvegpalota

A mesebeli üvegpaloták mindenkinek a képzeletét megmozgatják. Áttetsző, csillogó falaikat nem könnyű ábrázolni. Persze, ha ügyeskedünk az anyagokkal, eszközökkel, könnyebb lesz a dolgunk...

Az alkotás menete – Instrukciók

1. Egy világos színessel halványan vázoljuk fel majd a rajzot: Lehet a palotának több tornya, ablaka, ajtaja. Megpróbálhatod megrajzolni az üvegtégláit is. Megrajzolhatod az odavezető utat, a csillogást jelezheted csillagokkal is. Nagy formákat készíts, mert a kicsiket nem tudod majd áthúzni ragasztóval!
2. Ha készen van a rajz, vedd elő a ragasztót! Helyezd a tubus csőrét függőlegesen a vonalra, majd lassan menj végig rajta! Nem kell nyomni a tubust, csak húzni a papíron. Akkor jó, ha fényes vonalat húz maga után, mint a csiga, amikor végigmászik a járdán. (Nem kell a ragasztócsíknak kidomborodnia a rajzlapból, csak éppen fénylenie.) Az összes megrajzolt vonalat húzd át! Ha valahova lecsöppen a ragasztó, ne töröld el, ez majd egy szép „varázspötty” lesz a rajzon.

Ezután hagyd teljesen megszáradni a ragasztót! Egy picit sem szabad ragadnia! Száradás után porpasztellel vagy színes táblakrétával színezd ki a palotádat! Használj több színt is egy formán

belül! Ha egyet beszíneztél, az ujjad hegyével dörzsöld a papírba a festékport! Minél jobban dörzsölöd, annál szebben rajzolódik ki a ragasztós vonal. Akkor lesz igazán szép, ha két színt használva, belőlük egy harmadik színárnyalatot is sikerül varázsolnod.

3. Ha készen vagy a rajzzal, hajlakkal, akrillakkal vagy fixatívval rögzítsd a rajzot!

Ötletek, témajavaslatok az alkotáshoz:

Ha tetszik ez a technika, készíts vele még több rajzot! Az alábbi címek, rövid leírások ötletet adnak ehhez.

Mesebeli madarak (Láthatatlan üvegmadarak repülnek Meseország látható égboltján. A madarak csillognak a napfényben. A megoldás lépései ugyanazok, mint az előző feladatnál.)

Ragasztórajz színezéssel

Víz alatti világ (Csillogó halak, csigák, vízinövények. Próbálj kisebb és nagyobb halakat rajzolni, különféle formájúakat!)

Varázsvirágok a mesebeli kertben (A varázsvirágok különleges formájúak, köztük katicabogarak szállnak.)

Téli kép (Madáretető hóesésben. A hópihék mindennél fehérebben és csillogóbban látszanak, ha ezzel a technikával készíted el a képet.)

A tengerszem partján (Vízpart, a vízben tükröződő házakkal. Nehéz a tükröződő házakat megrajzolni, de aki ügyes, kipróbálja!)

A fekete tus különleges világa

A fekete tus csodálatos anyag lehet az alkotni vágyók kezében. Lehet vele ecsettel felfesteni a formákat, vagy hegyes hurkapálcával, rajztollal, nádtollal is dolgozhatunk vele. Lehet önmagában használni vagy vízzel hígítva árnyalatokat létrehozni. Szépen kiegészíti erőteljes hatásával a színes munkákat is. Próbáljuk ki egy mesebeli kép elkészítésével!

Szükséges felszerelés: A/3-as méretű, f — ehér színű rajzlap — Fekete tus — Zselés tollak (fehér vagy arany, esetleg ezüst) — Vízfesték — Ecset — Vizesedény

Alkotás: a szénmanók házai

Most Meseországba utazunk, ott is a Bányászmanók Országába, szénmanók földjére. A szénmanók nagyon szeretik a fekete színt és a szentet. Még a házaikat is feketeszénből építik. Próbáljuk meg lerajzolni falujuk egy részletét, különleges technikával! Az alkotás menete –
Instrukciók

1. Először a szénmanók házait fess fel fekete tussal a lapra! A házak egész faltját töltsd be tussal, a részletekkel ne törődj! Ne felejtkezz el a kéményről és a házak melletti kerítésekről sem!
2. Mosd ki alaposan az ecsetedet, és cseréj vizet a vizes edényedben! Addigra megszáradnak a tusfaltok a rajzlapon. Zselés tollal rajzold be a házakba a részleteket (ablakok, ajtók stb.)! Ki is díszítheted őket mintákkal. A világos zselés tollak csodálatosan mutatnak a fekete faltokon.
3. Végül a vízfestéked tiszta színeivel, árnyaltan töltsd be a hátteret!

Ötletek, témajavaslatok az alkotáshoz:

Ha tetszenek az így létrehozott, különleges felületek, próbáld ki ezeket a feladatokat is!

Macs kacsalád (Sárga lapra fekete tussal megrajzolva az anyamacskát és kicsinyeit vidám, látványos rajzot kapsz. A zselés tollal a testrészeit válaszd el, rajzold meg a bajuszukat, mintázd ki a szőrüket, faltjaikat!)

Téli erdő (Dolgozhatsz most is citromsárga lapra. Rajzold meg a csupasz fákat fekete tussal, mintázd a kérgüket a zselés tollal! Rajzolj állatokat is, ahogy a fák előtt álldogálnak! Szarvasokat, őzeket, nyulakat, rókákat vagy mást, amit szeretnél. Őket ecsetrajzzal fess meg a fekete tussal, majd temperával színezd ki! Kék és fehér temperával varázsolj téli hangulatot a háttérre, de hagyj egy kis sárga papírszínt a fák mellett! Ettől még érdekesebb lesz. Fehérrel hópihézhatsz is.)

Bagoly a fán (A fa ágát rajzold csak fel az ecsettel, és rá a bagoly testének faltját! A részleteket zselés tollal rajzold meg, és mintázd is ki szépen. A fekete tus különleges világa a tollát! A hátteret vízfestékekkel színezd! A zselés tollal ebbe a felületbe is rajzolhatsz csillagokat, hiszen a bagoly éjjeli állat.)

Hajnali kakaskukorékolás (A kakasok hajnalban hangos kukorékolással köszöntik a Napot. Fess fel tussal, ecsettel a kerítést vagy háztetőt, rá a kakast, jó nagyban! A részleteket zselés

tollal ábrázold, és gazdagítsd a felületet is mintákkal! A háttérhez használj narancsos-pirosas, „hajnal” színű vízfestéket!)

Híres épületek, templomok (Keress fotót egy híres épületről, például templomról, palotáról vagy múzeumról! Figyeld meg az arányait, majd próbáld felfesteni a tömegét fekete tussal a rajzlapodra! Száradás után zselés tollal rajzold bele a részleteket, a díszes ablakokat, ajtókat, díszítéseket! Minél több apró elemet tudsz rárajzolni, annál mivesebb, díszesebb lesz a rajzod. A háttérhez használj vízfestéket!) Szerintetek ez a technika milyen forma, felület vagy hangulat érzékeltetésére alkalmas még?

Képkészítés kétféle színű papírral

Ha kétféle papírral dolgozunk, különleges kiemelést érhetünk el a képünkön. Próbáljuk meg!

Szükséges felszerelés: — A/3-as színes karton — A/5-ös színes papír — Alkoholos filcek különböző színekben — Lakkfilc vagy tempera — Olló — Ragasztó

Alkotás: Színes házak

Ismeritek a mesét a három kismalacról, akik házakat építettek maguknak?

Rajzoljuk meg a házaikat!

Az alkotás menete – Instrukciók

1. A legügyesebb kismalac házával kezdjük. A házat a kisebbik színes papírból vágd ki, ragaszd a színes kartonra, egészen az aljára, és rajzold rá filctollal a részleteket! 2. Rajzold meg a másik két kismalac házát is, ezeket már egyből a kartonra! Díszítsd, mintázd őket kedved szerint! 3. A házakat kapcsold össze kerítéssel, mögéjük rajzolj dombokat, a levegőbe felhőket, madarakat. Ahol szükséges, színezhetsz is lakkfilccel vagy sűrű fedőtemperával, amibe bele is karcolhatsz. Hagyj üres részeket is, ahol látszik a színes kartonod eredeti színe!

Ötletek, témajavaslatok az alkotáshoz:

Próbáld elmélyíteni ennek a technikának az ismeretét a következő feladatokon!

Az aranyhal a halak között (Az aranyhalat, amelyik a kívánságokat teljesíti, sárga papírból vágd ki, ragaszd a világoskék kartonra! Rajzold le alkoholos filccel a többi halacsckát!)

A fekete kiskakas és társai (A baromfiudvarban több csibe él. Van köztük egy fekete kiskakas. Ő a legharciasabb mind között. Fekete papírt és világoszöld kartont használj!)

A király három lánya/fia (Több olyan mese van, amelyikben a király három lánya vagy fia közül egy, általában a legkisebb különösen ügyes, eszes vagy szép. Őt színes papírból vágd ki, a másik kettőt rajzold a kartonra!)

A három macska (Egy kosárban három cica heverészik. Egy a tied, a többi a testvéreidé vagy barátaidé. A tiedet rajzold meg a színes papírra, vágd ki, ragaszd fel, a többiekét és a kosarat rajzold a színes kartonra!)

Kincsőrző fa az erdőben (Egy fa az erdőben titkos kincset rejt a gyökerei között. Ezt a fát színes papírból vágd ki, ragaszd fel a kartonra, a többit alkoholos filccel rajzold mellé! Rajzolhatsz állatokat vagy meselényeket az erdőbe!) Szerintetek milyen mesét, témát lehetne még jól illusztrálni ezzel a technikával?

Minden háznak más a füstje

Ezen a rajzon megpróbálunk információkat elárulni a házakban lakókról a varázsfüst segítségével. Mivel a két világ – a házak és a füst a levegőben – teljesen más, ezért kétféle színű papírral dolgozunk, így fejezve ki a különbözőséget.

Az alkotás menete – Instrukciók

1. Először a piros papírt tedd vízszintesen magad elé! Rajzolj házsort kedved szerint a fekete alkoholos filccel! Nem kell kerítést rajzolnod közéjük, érjenek össze a falak! Minden házon legyen kémény! Mintázd, díszítsd a házakat! Ha úgy érzed, színes ceruzával is különbséget tehetsz közöttük, de akkor vagy a legügyesebb, ha minden házhoz, tetőhöz más mintát tudsz kitalálni.
2. Vágd ki a házsort a piros papírból! Ragaszd a függőlegesen tartott fehér lap aljára!
3. Most minden kéményből vezess varázsfüstöt az ég felé! A füst különleges, mert megmutatja azt, hogy melyik házban ki él, mi a foglalkozása, mivel foglalkozik szívesen, mit szeret, stb. Ahol szeretik a zenét, ott hangjegyek szállnak a füsttel; ahol iskolás gyerekek laknak, ott tanszerek, játékok stb. Vékony tollal vagy filccel dolgozz, alkalmazz mintákat is! Ha akarod, a

füstöt szürke színessel elkülönítheted az égtől, sőt felhőformákat is rajzolhatsz az üresen maradt helyekre.

Ötletek, témajavaslatok az alkotáshoz:

A kétféle papír mint kifejezőeszköz sok téma mind teljesebb kifejezésére alkalmas. Próbáld ki más ötleteket is!

Dombon törik a diót, a diót... (Zöld vagy világosbarna papírból vágd ki a domb formáját! Ragaszd a rajzlapra, majd a domb tetejére rajzold fel a hatalmas diófákat! A dombon gurulnak lefelé a diók, a gyerekek a domb tövében állnak, és felszedik. Készítsd a rajzot filcekkal, színes ceruzával!)

Az égig érő hegy (A hegy formáját vágd ki más, zöld, barna vagy szürke papírból! Ragaszd a lapra! Rajzolj rá szerpentint, falvakat, folyókat, fákat! A környezetébe felhőket, madarakat, repülőket és a Napot, hogy ebből is érezhessük, milyen magas! A hegyre fekete tűhegyű filccel dolgozz, a háttérben használj színes ceruzát, filcet is! Megpróbálhatod a levegőnél a csíkozós színezést.)

A Holdkirály palotája (A Holdkirály palotája természetesen a Holdon van. A Hold formáját vágd ki jó nagy méretben sárga papírból, és ragaszd a lapra! Rajzold rá tűfilccel a palotát és annak környezetét! A háttér, vagyis az égbolt, tele lehet csillagokkal, és rajzolhatsz rá titokzatos, repülő éjszakai lényeket, tündéreket, boszorkányokat, sárkányt vagy denevért, baglyot is. Ehhez a részhez színes technikát: filcet vagy színes ceruzát használj!)

A varázsló kalapja (A varázsló cilinderét vágd ki fotókartonból legalább tenyérnyi méretben, és ragaszd a lapra! Rajzold mellé a varázslót, ahogy elképzeled! Ügyelj az arányokra! Nem baj, ha a varázslónak csak egy része fér rá a képre, most a kalap a lényeg! A kalapba fehér színessel rajzold meg azokat a dolgokat, amiket elő fog varázsolni! A környezetébe tűhegyű filccel azokat, amiket már elővarázsolta. A varázsló alakját színezd filccel, színessel!)

A piramisok titkai (A piramisok formáját vágd ki sárga vagy homokszínű kartonból, és ragaszd a lapra! Lehetnek kisebbek és nagyobbak is. A kincseket, szarkofágokat, múmiákat rajzold ezekre a felületekre tűhegyű filccel! A környezetükbe kutatókat, turistákat vagy kalandorokat rajzolhatsz, ahogy gyalog vagy teveháton kémlelik a piramisokat. A háttér, a homoksvatagot a

sárga árnyalataival, színes ceruzával készítsd el, majd barna filccel pontozd be homokfelületnek!)

Lehet dolgozni fekete papírral is!

Általában fehér papírra dolgozunk, sötétebb színekkel. De mi van, ha megfordítjuk a dolgot? Érdekes hatást érhetünk el, ha nem fehér, hanem fekete papírra visszük a fedőfestéket (temperát), és építünk a papír színére is.

Szükséges felszerelés: — A/3-as méretű fotókarton — Temperák — Ecset — Színes ceruza
Magyarország csodálatos. Szinte minden természeti forma megtalálható ebben a kis országban a szép, tágas síkságokkal, lágy dombokkal, magasabb hegyekkel. Folyóink kanyarulatai mentén erdők húzódnak meg. A földeken jól terem a búza, kukorica. A falvakat, városokat utak kötik össze. Ezekkel a képi elemekkel próbáljuk ki ezt a különleges technikát.

Az alkotás menete – Instrukciók

1. A vázlatot világos színű színes ceruzával készítsük el, ami jól látható a fekete papíron (fehér, sárga, világoskék stb.)! A rajzon ábrázolj egy szép dombot és egy távoli falut, legalább tíz házzal és egy templommal! A házaktól utak vezessenek a domb tővéhez! Minden formát dupla vonallal jelölj! A vonalak közti távolság kb. 3-4 mm legyen!
2. Nyomj a temperából egy próbapapírra! Dolgozz tovább színekkel a rajzodon! Minden színhez keverj egy kis fehéret, így még jobban kiemelkedik a háttérből. A dupla vonalak közötti részeket hagyd feketén! Ez az érdekes fekete vonalrendszer teszi különlegessé a képet. A beszínezett részeket a friss festékbe történő belekarcolással még tovább gazdagíthatod. A friss festékbe karcolt vonalak az alap fekete színét teszik láthatóvá.

Ötletek, témajavaslatok az alkotáshoz:

A tündér virágoskertje (A tündér nagyon szereti a virágokat. Kertjében sokféle virág nő, némelyik varázserővel is bír. Rajzold meg őket világos színessel, dupla vonallal, és fessd be a tanult módon! Lehet úgy is, hogy csak a fehér temperát használod, és a vízfestéked színeivel keverve hozod létre a színárnyalatokat a virágokhoz, háttérhez.)

Játék a hintán (A kép előterében egy hintán ülsz, vagy az egyik barátod. A háttérben a játszótér látszik. Rajzold meg a tanult technikát alkalmazva!)

Bábszínház (A bábszínház kis színpadán a Brémai muzsikusokat láthatjuk. A díszlet kis házból és fákból áll a figurák háttérében. Válaszd ki a neked tetsző két szereplőt, és ábrázold a jelenetet! A színpad szélén látszódjon a függöny is! Használd a feketepapíros technikát!)

Játék színes papírokkal

Vízikirály és leányai (A feneketlen tóban él Vízikirály, leányaival. Szakálla hosszú hínárokból áll, és a lányok haja is ugyanilyen – hosszan úszik a vízen. Csak azok tudják, hogy ez nem közönséges hínár, akik ismerik a mesét.... Rajzold meg a királyt vagy a lányait ezzel a technikával!)

Székely kapu (Az erdélyi népi építészet csodálatos elemei a díszesen faragott székely kapuk. Nézz utána, milyen díszítményeket alkalmaztak ezeken a kapukon! Válassz egyet rajzolásra, vagy tervezz egyet a fotók alapján! A vonalakat duplázva rajzold fel, majd töltsd be a barna-sárga színek fehérrel kevert árnyalataival! Készíthetsz más színűt is.) Ennek a technikának a szépségét a fekete vonalrendszer és a színek finom, fehérrel kevert árnyalatainak gazdagsága adja.

Mire jó a szivacs?

A háttér változatos megoldása mindig érdekesebbé, különlegesebbé teszi a rajzunkat. Ehhez használhatunk szivacsot is, amivel könnyű árnyalatos változatos felületet tudunk létrehozni.

Szükséges felszerelés: A/3-as méretű, fehér színű rajzlap — Ecset — Fekete tus (esetleg vékony filc) — áttetsző tempera vagy vízfesték — Szivacsdarabka

Csiga ország:

Egy csigának mindent magán kell hordania. A házat, és mindent, amire szüksége lehet. A Csigakirályra még nagyobb teher hárul, hiszen ő az egész Csiga-birodalmat cipeli!

Az alkotás menete – Instrukciók

1. Ecsettel, tussal rajzold meg a birodalmát hátán cipelő Csigakirályt! Az apróbb részeknél vékony filctollat is használhatsz. 2. Nyomj az áttetsző temperából egy próbapapírra, majd mártsd bele úgy a szivacsdarabkákat, hogy először egyik fele az egyik színbe, majd a másik fele a másik

színbe beleérjen. (Ugyanezt megteheted a vízfestékeddel is.) Ezzel a festékes szivaccsal finoman ütögetve töltsd be szivárványosan a rajzod!

3. Ha valahol a festék nagyon eltakarja a formát, ott két megoldás kínálkozik: vagy ecsettel újra visszarajzolod, vagy tiszta szivaccsal visszamosod róla a festéket. Dolgozzunk szivaccsal!

Ötletek, témajavaslatok az alkotáshoz:

Ha tetszett ez a szivacsos háttérmegoldás, próbálkozhatsz más témákkal is begyakorolni a technikát.

Kedvenc állatom táplálkozás közben (Rajzold meg a kedvencedet a táplálékával! Lehet kutyus csonttal, macska egérrel, gólya békával a csóréban, elefánt zöld fűvel az ormányában, bármilyen állat, amit szívesen rajzolsz. Filctollal, színes ceruzával készítsd el a formákat, a hátteret szivaccsal alakítsd!)

Az évig érő fa (Az évig érő fa sok mesében szerepel. Te milyennek képzeled? Lehet a tetején palota, de felérhet akár a Napig is. A háttérnél alkalmazd a szivacsos megoldást!)

Utazás a hegyek között (A hegyek között serpentineken lehet közlekedni. Ezek körbe-körbe haladnak a hegyoldalon, mindig feljebb kapaszkodva. Az utak kis falvakat is összekötnek. Rajzold meg ezt a látványt! A hegyeket próbáld szivaccsal betölteni! A szivaccsal, sok színárnyalattal felhordott festék jól visszaadja a hegyek távoli látványát, amikor a fák formái már nem rajzolódnak ki, és a színük összeolvad. A hegyek közti levegőt próbáld simábban, a szivacsot húzogatva létrehozni, hogy jól elkülönüljön a hegyektől! Vigyázz! Ne dörzsöld fel a papír rostjait a szivaccsal! Ezt úgy kerülheted el, ha nem sokáig munkálkodszt a vizes papíron a szivaccsal.)

Élet a föld alatt (Egész sor állat éli életét a föld alatti járatokban. Ilyen például a róka, az ürge, a pocok, hogy a hangyákról ne is beszéljünk. Válassz közülük, majd tervezd meg a járatait, alvó- és raktárhelyeit, a menekülő utakat! Rajzold bele az állatokat is! Az állatokat és a járatot színessel vagy filctollal színezd, a földet barnás árnyalattal, szivaccsal!)

Az óriás (Az óriás olyan magas, hogy a házak a lába feléig sem érnek fel. Ez egy jóságos óriás. Óvatosan kell lépkednie, mert nem akar rátiporni semmire. A lábai körül házak, templomok, fák láthatók, és nem lépett rá egyre sem! Rajzold meg, milyennek képzeled: filccel, színessel! A háttérnél használd a tanult szivacsos technikát!)

Varázslás hengerrel

A véletlenszerű festékfoltok különleges hatást eredményeznek. Ilyeneket hozhatunk létre egy fotó- vagy linóhengerrel, de akár egy műanyag nyújtófával is. Persze kellő gyakorlással egyre inkább kiszorítjuk a véletlent, és tudatosabban tudjuk irányítani a festékfoltokat.

Szükséges felszerelés: A/3-as méretű, fehér színű rajzlap — Fekete tus — Áttetsző tempera — Fedőtempera — Henger — Ecset

Alkotás: A kakas és a pipe

A kakas és a pipe meséjét biztosan mindannyian ismeritek. Készítsünk rajzot a mese tetszőleges két szereplőjéről!

Az alkotás menete – Instrukciók

1. Rajzlapodra nyomj az áttetsző temperából (két színből) egy keveset! Hengerezd össze egy-két mozdulattal! Nem kell egyszínűre hengerezned, csak arra törekedned, hogy a festékfoltok betöltsék a lap felületét!

Úgy jó, ha szép színátmenetek lesznek a rajzodon.

2. Most ecsetrajzzal rajzold fel a két szereplőt a színes felületre!

3. Fedőtemperával ferd be a formákat erőteljesebb színekkel! Az ecseted végével mintákat is karcolhatsz rájuk. A fedőtempera helyett használhatod a vízfestéked is, kis fehér temperával keverve. Fontos, hogy elfedje az alatta levő színes felületet. Hengerrel vagy kartonlappal színezett felület

Ötletek, témajavaslatok az alkotáshoz:

Út az üveghegy tetejére (A mesebeli üveghegy hatását csodálatosan érzékelteti ez a hengerezett technika. De vajon milyen út vezethet fel a hegy tetejére? Talán kövekből áll? Vagy lépcsőszerű? Korlátokkal segítik a kapaszkodót, hogy ne csússzon vissza? Találd ki, milyen lehet ez! Természetesen magadat vagy valamelyik kedves mesehősödöt is rárajzolhatod erre az útra. Használd a tanult technikát kék és sárga színben!)

Madárkarácsony (A madarak karácsonyfája nem szaloncukrokkal és gyertyákkal, hanem dióval, madárkalácsokkal, magfüzérekkel díszített Örülnek is neki tollas kis barátaink! Rajzold

meg a fát, ahogy elképzeled, rajzolj rá madarakat is! Az alapot hengerezd világoskék és lila áttetsző temperával!)

Varázslás hengerrel

Szitakötők tánca (Milyen csodálatos rovarok a szitakötők! Sokáig lehet gyönyörködni röptükben, amint a víz vagy a nádas fölött cikáznak. Figyeld meg őket természetfotókon vagy a valóságban! Nézd meg alaposan alakjukat, szárnyuk helyzetét, mozgásukat! Készíts rajzot róluk ecsetrajzzal a világoskék és sárga színnel behengerezett felületre!)

Napkirály palotája (Napkirály palotája természetesen a Napban található. Csodálatos, tornyos, nagy ablakai lángnyelveket formáznak. Ajtaja fölött a Nap látható a címerben. Rajzold meg a sárga és piros színű áttetsző temperával behengerezett felületre!) e) Téli sportok (A síugrás, lesiklás vagy a szánkózás nagyszerű dolog. Látványnak és részt venni benne egyaránt.

Varázslás zsírkrétával és tussal

A zsírkréta (olajpasztell) viasz-karc-alapanyag is. Csodálatos munkák készíthetők vele, mert ötvözik a vonal szépségét és a színek gazdagságát. Viaszkarc sokféle módon készíthető, a gyerekek által kedvelt technika, itt most egy egyszerűen kivitelezhető változatát mutatjuk meg.

Szükséges felszerelés: A/3 fehér színű rajzlap — Zsírkréta (olajpasztell) — Babahintőpor (ezzel kötjük meg a folyadékot a zsíros felületen) — Fekete tus vagy tempera — Ecset (a végén ceruzahegyezővel kihegyezve, de ez helyettesíthető egy kikopott tollbetéttel, vagy Rotring ceruzával is, amit grafithegy nélkül használunk.)

Sas a fészkében

A ragadozó madarak fenséges állatok. Keress egy természetfotót valamilyen ragadozó madárról, például sasról, héjáról, ölyvről! Figyeld meg a csőrük formáját, arányukat, hogy le tudd majd rajzolni!

Az alkotás menete – Instrukciók

1. Először elő kell készítened a lapot! Válaszd ki a világos színű zsírkrétádat, és foltosan színezd be a rajzlapod! Nem kell ábrázolnod semmit. Ügyelj arra, hogy a színek teljesen fedjék el a

lapot, vagyis erősen nyomd oda a krétát a felülethez, mert ellenkező esetben nem tudod majd visszakarcolni a rajzot!

2. Hintőporral „masszírozd” be a felületét! (Erre azért van szükség, mert a hintőpor megköti majd a felületen a festéket, különben leperreg a zsíros felületről a vizes színezőanyag.) A fölösleget szórd egy lapra, és a végén öntsd vissza a dobozába! Vigyázz, ne szóródjon a földre, mert síkossá teszi, és elcsúszhatsz rajta!

3. Fesd be az egész felületet fekete tussal vagy temperával! A tushoz nem kell vizet használnod, a temperához kell egy kevés, hogy fel tudd hordani, de ne vizezd nagyon, mert akkor nem fed el rendesen a színes felületet.

4. Az ecseted végével (vagy kikopott tollbetéttel, Rotring ceruzával) karcold a madár és a fészke rajzát a fekete felületbe! Rajzolhatsz faágakat is.

5. Karcolhatsz vonalakat, alkalmazhatsz mintákat, játszhatsz a teljesen kikapart vagy feketén hagyott felületekkel! Ha valamit elrontottál, fesd vissza, és karcold újra! (Javításnál más színű temperát is használhatsz.) A bekarcolt színes vonalak és foltok különleges hatást nyújtanak.

Ötletek, témajavaslatok az alkotáshoz:

Ha tetszett a színes vonalak, foltok játéka, próbáld ki a következő témákon!

Festéktündér palotája (Festéktündér palotáján minden vonal színes. Készítsd elő a lapot a tanult módon, majd karcold fel a palota formáját, és mintázd, díszítsd kedved szerint! Legyen különleges az ablaka, díszes, faragott kövekkel kirakott az ajtó! Rajzolhatsz öröket is az ajtó mellé – a fegyverük ecset – és színes virágokat a földre!)

Kacsák a tóban (Láttál már vadkacsákat a tóban táplálékot keresgélni?)

Nagyon mókásak! Ledugják a fejüket a víz alá, sokszor a két lábuk is a levegőben kalimpál, úgy igyekeznek elcsípni valami táplálékfélét... Rajzold meg az előkészített rajzlapra! A víz felületével kezd, erre rajzold a kacsákat! Akvárium szerűen ábrázold, láttatva a víz alatti részeket is az úszkáló halacskákkal, vízinövényekkel. Játszhatsz úgy is a felülettel, hogy a levegőt teljesen kikaparod: itt, a víz fölött fekete a kacska, a víz alatti résznél pedig épp fordítva, vagyis a kacska színes, és a víz fekete. Próbálkozz, kísérletezz! Ha nem sikerül egy rész, fedd be újra feketével, és karcolhatod megint.)

Artisták (A cirkuszban hihetetlen produkciókat láthatunk. Kötéltáncosokat, bűvészeket, zsonglőröket, légtornászokat. Sokszor díszes ruhában mutatják be műsorszámukat, néha pedig

bohócnak öltözve, látszólag ügyetlenkedve, a valóságban azonban nagyon is ügyesen ejtik ámulatba a közönséget. Meséljétek el egy ilyen élményeteket rajzban, ezzel a technikával!)

Űrutazás (Képzeld azt, hogy egy űrhajóval utazol. Az űrhajó ablakából sokféle, színes bolygót látsz, különféle felületekkel. Használd a korábban felfedezett mintáidat!)

Éjszaka a dzsungelben (Hatalmas fák között verted fel a sátradat. Körülötte óriási levelek, lógó indák... vagy az egy kígyó? És az a szempár a sötétben! Mi lehet? Készíts egy éjszakai dzsungelrajzot a viaszkaré technikájával!)

Felhasznált irodalom:

L. Ritók Nóra: Rajzolni jó c. könyve

***A TÁNCMŰVÉSZETI ÁGON MEGVALÓSULT FEJLESZTÉSEK
BEÉPÍTÉSE A PEDAGÓGIAI PROGRAMBA***

A hátrányos helyzetű tanulók speciális táncos képességfejlesztése

Hátrányos helyzetű tanulók személyiségfejlesztése a drámapedagógia módszereivel címmel